Elektronikusan aláírta:
Dr. Tóth Attila Tas

[redacted]

Alkotmánybíróság részére

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG
Ügyszám: IV/02367-4/2022
Érkezett: 2023 JAN 05.
Érkezés módja
POSTÁN | X | @ | EGYÉB:
Példány: 1 | Melléklet: 1 | Kezelőiroda:

Tárgy: Hiánypótlás

Ügyszám: IV/2367-3/2022.

Indítványozók: Magyar Gergely, Tóth András

Jogi képviselő: Dr. Tóth Attila Tas egyéni ügyvéd

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott dr. Tóth Attila Tas ügyvéd (székhely: [redacted]) Magyar Gergely (szül.: [redacted]) és Tóth András (szül.: [redacted]) mint indítványozók meghatalmazott jogi képviselőjeként a t. Alkotmánybíróság IV/2367-3/2022. sz. hiánypótlási felhívásának eleget téve

csatolom

az indítványozóktól származó, az Alkotmánybíróság előtti eljárásra vonatkozó ügyvédi meghatalmazásomat.

Budapest, 2023.01.03.

[redacted]

[redacted]

Alkotmánybíróság részére

a Budapest Környéki Törvényszék útján

Indítványozók: Magyar Gergely, Tóth András

Jogi képviselő: Dr. Tóth Attila Tas egyéni ügyvéd

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott dr. Tóth Attila Tas ügyvéd (székhely: [redacted]) Magyar Gergely (szül.: [redacted]) és Tóth András ([redacted]) mint indítványozók meghatalmazott jogi képviselőjeként a Budapest Környéki Törvényszék mint elsőfokú bíróság 16.B.44/2019/90. sz. hozott ítéletével és a Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.380/2021/28. sz. hozott ítéletével szemben az Alaptörvény 24. cikk (2) d) pontja alapján, illetve az Alkotmánybíróságról szóló 2011. CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, a törvényes határidőn belül

alkotmányjogi panaszt

terjesztek elő.

Kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Budapest Környéki Törvényszék mint elsőfokú bíróság 16.B.44/2019/90. sz. hozott ítéletének és a Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.380/2021/28. sz. hozott végzésének alaptörvény-ellenességét, mivel azok megsértették az indítványozók Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való alkotmányos alapjogát, ennélfogva kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján a bírósági határozatokat megsemmisíteni szíveskedjék.

I. Eljárási feltételek:

(1) A Budapest Környéki Törvényszék mint elsőfokú bíróság 16.B.44/2019/90. sz. hozott és a Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.380/2021/28. sz. hozott végzésével jogerőssé vált döntés [redacted] indítványozó mint I. r. terhelt és [redacted] indítványozó mint II. r. terhelt bűnösségét állapította meg az 1978. évi IV. törvény 166.§ (1) bekezdésébe ütköző, és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő emberölés bűntettében, amelyért az indítványozókat a bíróság 15 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.

[redacted]

Tekintettel arra, hogy a panasszal támadott bírósági határozatok jogerősen megállapították az I. r. terhelt és II. r. terhelt mint indítványozók bűnösségét, az indítványozók érintettsége külön indokolás nélkül is megállapítható.

(2) Figyelemmel arra, hogy a Budapest Környéki Törvényszék 16.B.44/2019/90 sz. hozott ítéletével szemben az indítványozók fellebbezéssel éltek, majd a Fővárosi Ítélőtábla f.380/2021/28. sz. hozott végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. r. terhelt és a II. terhelt bűnösségét érintően helybenhagyta, az indítványozók a rendes jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették.

(3) [redacted] II. r. terhelt a másodfokú bíróság jogerős ítéletét 2022.07.18. napján vette át (mellékletként csatolva), így az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül kerül sor az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.

(4) Az alkotmányjogi panasszal támadott döntések azon az alapon sértették az indítványozók tisztességes eljáráshoz való jogát, hogy az eljárásban nem érvényesült a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező büntetőjogi alapelv, miszerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére.

(5) Továbbá az eljáró bíróságok a kétséget kizáróan nem bizonyított tények tekintetében az indokolási kötelezettségüket sem teljesítették, az indokolt bírói döntéshez való jog pedig szintén a tisztességes eljáráshoz való jog részjogaként értékelhető.

(6) Mindezek alapján az indítványozók sérelme alapjogi érintettségű.

A fentiek alapján az indítvány az Abtv. 27.§ (1) bekezdésében és a (2) bek. a) és b) pontjaiban foglalt feltételeknek megfelel.

II. Érdemi rész

A bírói döntések alapjogi természetű hiányosságai, a határozatok alapjogi érintettsége

(7) Az indítványozók tisztában vannak azzal, hogy az Alkotmánybíróság funkciója nem az alapügyben eljáró bíróságok mérlegelésének felülvizsgálata, az Alkotmánybíróság az egyedi döntés felülvizsgálata folytán nem rendes jogorvoslati funkciót tölt be.

Az indítványozók így tisztában vannak azzal is, hogy az Alkotmánybíróság az egyedi bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-elleneség kiküszöbölésére bír jogkörrel.

(8) Az alapügyben eljárt védők vitatták a terheltek terhére rótt emberölés bűncselekményének helyét és idejét, vitatták, hogy a tényállás szerint megállapított sértett volt-e az emberölés bűncselekményének passzív alanya, és vitatták azt is, hogy az emberölést a terheltek követték el.

[redacted]

Álláspontom szerint alkotmányossági aggály abban a kérdésben merül fel, hogy az emberölés bűncselekményét a terheltek követték-e el, míg ehhez szorosan kapcsolódva az elkövetés ideje és helye is olyan bizonyítatlanságban szenved, amely túlmutat a bírói szabad meggyőződésen alapuló mérlegelési szabadság keretein.

Tehát az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletek egy része valóban a Be. 167.§ (4) bekezdésének megfelelően a bizonyítékok szabad mérlegelésén alapuló indokolt ténymegállapítások, függetlenül attól, hogy azok megalapozottak-e, ugyanis a ténymegállapítás megalapozottságában való állásfoglalás kétségtelenül a perbíróság feladata.

Ugyanakkor feltétlenül alkotmányossági mércét üt meg az a kérdés, hogy megállapítható-e a terheltek büntetőjogi felelőssége a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nélkül úgy, hogy egy **objektív** bizonyíték sincs arra, hogy a bűncselekményt a terheltek követték volna el.

(9) A részletes indokolás előtt szükséges leszögezni, hogy az indítványozók bűnösségét az alapügyben eljáró bíróságok az alábbiakra alapozták:

a) egy tanú ([redacted]) – aki elfogulatlannak a jogerős tényállásban szereplő adatok alapján sem tekinthető – akként nyilatkozott az eljárásban, hogy a terheltek a gyilkosságot bevallották neki;

b) a jogerős ítéleti tényállásban megállapított elkövetési idő alatt (az elkövetés idején egész nap) mindkét terhelt mobiltelefonja kikapcsolt állapotban volt;

c) a jogerős ítéleti tényállásban megállapított halál időpontját követően a sértett mobiltelefonja az indítványozókat hívta (az eljáró bíróságok szerint ezek alibihívások voltak);

d) a terheltek által előadott „alibivédekezés" az eljárás során megdőlt.

A fentieken felül rendelkezésre álló, a terhelti elkövetést gyengítő körülményeket a bíróságok elvetették, és teljes mértékben figyelmen kívül hagyták, hogy az eset másképp is történhetett, kiemelten hangsúlyozva azt, hogy az egyetlen terhelő tanúvallomást semmilyen más szubjektív vagy objektív bizonyíték nem támasztotta alá, és egyáltalán nincs objektív bizonyíték arra, hogy a terheltek az elkövetés idején az elkövetés helyén lettek volna, és a sértettet ők ölték volna meg.

(10) Ugyan a Be. 167.§ (4) bekezdése alapján a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg – amely a bírói függetlenségnek a büntetőeljárási törvényben megnyilvánuló alkotmányos garanciája –, álláspontom szerint a bírói szubjektumnak is van objektív korlátja. Ilyen objektív korlát az az alkotmányos korlát, amely az Alaptörvényben tisztességes eljáráshoz való jogként jelenik meg, és része annak a büntetőeljárási törvényben

[redacted] | [redacted] | [redacted] | [redacted]

[redacted]

[redacted]

szabályozott eljárási alapelv is, miszerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére.

A bírói szubjektum alkotmányos korlátját jelenti az indokolási kötelezettség teljesítése is – amely szintén a tisztességes eljáráshoz való jog része mint indokolt bírói döntéshez való jog – azaz, hogy a bíróság döntésének logikai folyamata nyomon követhető legyen.

Értelemszerűen, ha egy bizonyítandó tény bizonyítottsága hiányzik, kizárt, hogy a tény megállapításának indokolása okszerű és világos legyen, akkor is, ha formálisan a bíróság eleget tesz indokolási kötelezettségének.

A jelen ügyben az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági döntések bizonyos tények vonatkozásában részletes indokolást tartalmaznak, ugyanakkor amennyiben csupán azt a kérdést vizsgáljuk, hogy világos és okszerű indokolása van-e annak ténynek, hogy a bűncselekményt a terheltek követték el, az eljáró bíróságok indokolásai nem tekinthetőek törvényesnek. Így a támadott döntések az indokolási kötelezettség teljesítésének alkotmányos kritériumát nem teljesítik, amely sérti a terheltek tisztességes eljáráshoz fűződő alkotmányos alapjogát.

(11) Az eljáró bíróságok döntéseiből az is kitűnik, hogy az indokolás kötelezettség tartalmi hiányát formailag úgy küszöbölik ki az eljáró bíróságok, hogy egy eleve nem bizonyított tényből – feltételezésből – tesznek így ezáltal szintén nem bizonyított ténymegállapítást, azt a látszatot keltve, hogy a bizonyítatlan tények erősítőleg hatnak egymásra, alátámasztják egymást.

Mindezek alapján a támadott bírósági határozatok számos, nyelvtani értelemben vett érvelési hibát tartalmaznak, úgy mint hamis okozatosság alkalmazása, vagy azoknak a kétséget kizáróan bizonyított tényeknek az indokolásba történő be **nem** emelése, amelyek a bűnösség ellen hatnak, más alternatívák lehetőségét is felvetik.

(12) **A fentiek alapján a jelen alkotmányjogi panasz az alábbi alapjogi érintettségű kérdéseket vetik fel, amelyek értelemszerűen szoros összefüggésben állnak egymással.**

a) Az indokolási kötelezettség teljesítésétől függetlenül van-e alapjogi korlátja a bírói mérlegelésnek, azaz – a jelen ügyre konkretizálva – a terheltek bűnössége megállapítható-e a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nélkül objektív bizonyíték hiányában, egy más objektív vagy szubjektív bizonyíték által alá nem támasztott tanúvallomás alapján. Azaz: a bírói mérlegelés szabadságán belül van-e a bizonyítottság megállapíthatóságának alkotmányos foka, mércéje.

b) Külön sérti-e a tisztességes eljáráshoz való jogot, ha az indoklási kötelezettség a jogerős határozat bizonyos részeiben kétségkívül teljesül ugyan, de olyan büntetőjogi főkérdésre vonatkozó rész kapcsán ugyanakkor – jelen esetben a terheltek elkövetése kapcsán –a bíróságok indokolása csupán formális marad.

[redacted]

[redacted]

c) Sérül-e a tisztességes eljáráshoz való jog az indokolási kötelezettség azirányú sérelme esetén, hogy a bíróság döntései érvelési hibákban szenvednek, a határozatok bizonyítatlan premisszákon keresztül láttatnak bizonyosságot.

d) Továbbá az indokolási kötelezettség sérelmén keresztül sérül-e a tisztességes eljáráshoz való jog, amennyiben a más eshetőségeket magában hordozó tények ugyan szerepelnek az ítéleti tényállásban, de azokat a logikai indokolás részévé nem teszi az eljáró bíróság.

A külön pontba szedett kérdéseket az ítéletek indokolásán keresztül egységesen lehet kezelni.

Az ítéleti tényállás a terheltek által elkövetett cselekmény vonatkozásában.

(13) [redacted] 2010 tavaszát megelőzően ismeretlen összegű pénzkölcsönt nyújtott a vádlottak részére, akik biztonsági céget kívántak alapítani. A vádlottak a kölcsönt visszafizették ugyan, de a sértett többletet követelt rajtuk, és ennek érdekében fenyegetően lépett fel velük szemben, ezért árulónak tartották, úgy érezték, hogy ezzel a magatartásával a sértett elárulta a barátságukat. Mivel a sértett velük szembeni fellépését megbocsáthatatlannak tartották, pontosan meg nem határozható időben, de a bűncselekmény végrehajtásának napja előtt elhatározták, hogy árulása miatt megölik [redacted]t.

Első próbálkozásuk az volt, hogy a méreg receptúrájáról az internetről szereztek információt, majd azt alkalmazták a sértettnél, de a mérgezés nem járt sikerrel. A kudarcot követően a vádlottak eltervezték, hogy a sértettet valamilyen - pontosan meg nem állapítható ürüggyel - a [redacted] és ott kést használva ölik meg őt. [redacted] I. r. vádlott pár nappal korábban - pontosan meg nem állapítható közös tevékenység kapcsán - telefonon találkozót beszélt meg a sértettel [redacted] szám alatt lévő lakásába. [redacted] sértett a kb. 5 km távolságra lévő lakhelyéről - 06.20-06.30 óra közötti időben elindulva - gépkocsijával először a [redacted] OMV töltőállomáshoz hajtott, ahol 06.39 órakor Dl típusú, 4 napos autópályamatricát vásárolt. Innen I. r. vádlott lakására ment, ahová 07 óra előtti időpontban érkezett meg. A lakásban már ott volt, vagy rövid időn belül oda megérkezett II. r. vádlott is, aki I. r. vádlottal együtt - ismeretlenül maradt hivatkozással - rávették arra a sértettet, hogy velük [redacted] menjen.

A [redacted] gyalogosan indultak t[redacted] irányába, mely előtt elhaladva továbbmentek a gyalogutak kereszteződéséig, majd ott jobbra fordultak a piros jelű turistaútra, ahonnan a hegy gerince felé haladva, egy jobb oldalon lefutó ösvényre tértek, amin lementek egy kiszögelésig.

Ezen a területen a két vádlott - még 08.44 órát megelőző időpontban - a cselekményt együttesen végrehajtva, megtámadta a sértettet, és a náluk lévő késsel többször megszúrták őt.

A sértett testét bizonyíthatóan négy, egyélű késsel eszközölt, pontosan meg nem határozható erejű szúrás érte. Egy szúrás hátulról, balról fentről, jobbra lefelé haladva hatolt a testbe, sértve a bal lapockacsont középvonal felöli peremét, majd tovább haladt a mellkas irányába, három szúrás pedig a jobb felkart érte. Valamennyi szúrás áthatolt a sértett felsőruházatát képező farmerdzseki anyagán is.

A sértett ezen szúrások, vagy más szúrás(ok), esetleg más sérülések következtében a helyszínen életét vesztette. A halálhoz vezető oksági folyamat pontosabban nem határozható meg.

A vádlottak ezt követően a sértett mobiltelefonját, illetve egyéb tárgyait (iratok, indítókulcs) magukhoz vették, a holttestet avarral betakarva elrejtették, I. r. vádlott pedig egy követ tett az elhunyt sértett fejéhez.

A vádlottak azzal a szándékkal, hogy a gyanút elterelték magukról, a sértett mobiltelefonjáról 08.44 és 10.03 óra között, összesen kilenc hívást kezdeményeztek saját, korábban már szándékosan kikapcsolt telefonjaikra, nyolc esetben [redacted] II. r. vádlott számát, egy esetben pedig [redacted] I. r. vádlott számát hívták. A hívásokat követően pedig a sértett mobiltelefonját is kikapcsolták.

A vádlottak a leparkolt gépkocsihoz való visszaérésük után a járművel - melyet II. r. vádlott vezetett - a [redacted] szám alatti házhoz mentek, ahol a nyomok eltűntetését követően az autót lezárt állapotban hátrahagyták. A sértettől elvett mobilkészülék, autókulcs, iratok további sorsa az eljárás során ismeretlenül maradt.

[redacted] I. r. vádlott ugyanazon a napon 14.34 órakor, kézsérülése miatt ellátásra jelentkezett a Péterfy Sándor Utcai Kórház Baleseti Központjában. Az I. r. vádlott bal keze hüvelykujjának alappercének kisujji oldalán elhelyezkedő, 1 cm-es metszett, szennyezett, 8 napon belül gyógyuló sérülés az egészségügyi intézményben ellátásra került.

A sértett gépkocsijának feltalálására [redacted], míg csontmaradványait és ruházatának sérült darabjait [redacted]r napján találták meg a bűncselekmény helyszínén.

--o--

(14) A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított történeti tényállást annyiban módosította, hogy a sértett sikertelen megmérgezését deklaráló részt az ítéleti tényállásból mellőzte, és megállapította, hogy a terheltek azt tervezték, hogy megmérgezik a sértettet, amely ismeretlen okból meghiúsult.

--o--

(15) A megállapított tényállás értelemszerűen az eljáró bíróságok mérlegelésének eredménye, és ahogyan fentebb már kifejtésre került, több büntetőjogilag releváns tény vitathatósága mellett – amelyet az alapeljárásban a védelem vitatott is – a kétséget kizáró bizonyítottság hiányán

[redacted]

keresztül a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét az az ítéleti tényállítás jelenti, hogy a cselekményt a terheltek követték el.

A bizonyosság alapjogi mércéje

(16) Ugyanis az ügyben maga az elsőfokú bíróság rögzítette azt, hogy *„a jelen ügyben három közvetlen bizonyíték állt a törvényszék rendelkezésére: a vádlottak és* [redacted] *vallomása.* (elsőfokú ítélet, 46. o. utolsó bekezdés).

Az elsőfokú bíróság idézett mondata – mivel a terheltek tagadták a bűncselekmény elkövetését – egyúttal azt is jelenti, hogy **egyetlen közvetlen terhelő bizonyíték áll rendelkezésre a terheltek bűnösségének bizonyítására.**

A megállapítást a másodfokú bíróság is rögzíti, miszerint [redacted] vallomása az egyetlen közvetlen bizonyíték az ügyben. (másodfokú ítélet, 141. bek.)

(17) Az eljáró bíróságok határozatait megvizsgálva, bizonyos releváns vagy kevésbé releváns tények túlbizonyítását és annak indokolását félretéve megállapítható, hogy az eljáró bíróságok az alábbiakra alapították a terheltek bűnösségét:

1) [redacted] terhelő vallomása, amely szerint a terheltek az emberölést bevallották neki;
2) a terheltek telefonja ki volt kapcsolva az elkövetés idején;
3) a cselekmény feltételezett elkövetési idejét követően a sértett telefonjáról kizárólag az I. r. és a II. r. terhelt kikapcsolt telefonjára érkeztek hívások;
4) [redacted] I. r. terhelt a cselekmény feltételezett napján délután fél 3-kor vágott seb sérüléssel megjelent a baleseti ambulancián;
5) és arra, hogy a vádlottak védekezése kétségtelenül megdőlt.

A felsorolt bizonyítékok összességében, együtt értékelve sem alkalmasak arra, hogy kétséget kizáróan bizonyítsák a terheltek bűnösségét, így a bűnösség megállapítása sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, mivel:

- [redacted] vallomása az egyetlen **közvetlen** bizonyíték;
- a terheltek kikapcsolt telefonja, és a sértett telefonjáról indított hívások csak azon a prekoncepción keresztül támasztják alá a vádlottak bűnösségét, hogy eleve feltételezzük, hogy a cselekményt a terheltek követték el, így ez a tény nem bizonyíték;
- [redacted] kézsérülése csak azon hívások csak azon a prekoncepción keresztül támasztják alá a vádlottak bűnösségét, hogy eleve feltételezzük, hogy a cselekményt a terheltek követték el (megjegyzem, [redacted] II. r. terhelt vonatkozásában semennyire sem lehet terhelő a bizonyíték, ugyanis az bírósági határozatokból annak az indokolása is teljes mértékben hiányzik, hogy a terheltek miért ketten követték el a bűncselekményt);

[redacted] | [redacted] | [redacted] | [redacted]

[redacted]

[redacted]

- a vádlottak alibivédekezésének számtalan oka lehet (akár annak elkerülése, hogy alibi hiányában gyanúba keveredjenek), ebből bűnösségre következtetni nem lehet. Az alibi megdőlésének terhelő körülményként értelmezése éppen az ártatlanság vélelmét sérti, mivel nem a terhelteknek kell bizonyítania az ártatlanságukat.

A körülmények és tények terhelőként történő értelmezése (kikapcsolt telefon, telefonhívások, [redacted] kézsérülése) tehát azzal a prekoncepcióval történik, hogy a cselekményt a vádlottak követték el, a prekoncepció meglétét pedig [redacted] vallomása és a terhelti védekezés megdőlése adja.

Ezek ugyanakkor nem tudnak olyan zárt logikai láncot alkotni, amely alapján a tisztességes eljárás keretein belül a terheltek bűnössége megállapítható lenne, különös figyelemmel arra, hogy egyrészt [redacted] vallomását egyáltalán nem támasztja alá objektív bizonyíték – tehát egyáltalán nincs bizonyíték arra, hogy a terheltek az elkövetés idején az elkövetés helyén lettek volna – másrészt [redacted] tényszerűen nem elfogulatlan, mert az érdekeltsége tényszerűen kimutatható.

(18) A másodfokú bíróság az ítéletének 232. bekezdésében maga is rögzíti, hogy a vádlottak bűncselekményben játszott szerepére két bizonyíték áll rendelkezésre: [redacted] vallomás és a terhelti védekezés megdőlése.

(19) A Fővárosi Ítélőtábla tehát maga rögzíti, hogy az elkövetés helyét, idejét, stb. félretéve, konkrétan a terheltek cselekvőségére két bizonyíték áll rendelkezésre. Alapvető elvi jelentőségű kérdés, hogy a vádlottak szerepére vonatkozó két bizonyíték elegendő-e a bűnösség megállapítására. Ugyanis az alibivédekezés megdőlése az valójában nem bizonyíték (nem a bizonyítandó tényt alátámasztó információ), egy más bizonyíték által alá nem támasztott vallomás pedig szintén nem alkalmas bűnösítő ítélet meghozatalára, függetlenül attól, hogy annak tartalmát elfogadja-e a bíróság vagy sem.

(20) **Hangsúlyozom tehát, hogy a Fővárosi Ítélőtábla ítéletének 232. bekezdésében rögzített megállapítása lényegében annak kijelentése, hogy arra a kriminalisztikai alapkérdésre, hogy ki(k) követték el a bűncselekményt, egyetlen bizonyíték van. A Fővárosi Ítélőtábla tehát nem azt rögzíti, hogy a tanúvallomás és a terhelti védekezés megdőlése a közvetlen bizonyíték, de [redacted] vallomását alátámasztják a közvetett bizonyítékot. Azt rögzíti az Ítélőtábla, hogy a terhelti elkövetésre ez minden bizonyíték. Azonban, ha az ügyben felmerülő egyéb közvetett bizonyítékok valójában nem a közvetlen bizonyítékot alátámasztó közvetett bizonyítékok, akkor az eljárásban a bizonyítékoknak nem az összeségében való értékelése zajlott, hanem a terhelti elkövetés vélelme mellett a közvetett bizonyítékok tényállásba illesztése.**

[redacted]

Az eljáró bíróságok logikai érvelésének hiányosságai – a tisztességes eljáráshoz való jogot sértő ítéleti indokolások az egyes bizonyítékok tükrében

[redacted] *vallomása*

(21) A Pest Megyei Főügyészség 2013. augusztus 14-én kelt határozatával a nyomozást megszüntette arra tekintettel, hogy nem állapítható meg, hogy a bűncselekmény a terheltek követték volna el.

[redacted] 2013. november 9. napján – a nyomozás megszüntetését követően – nyomozó hatóság előtt tett vallomásában állítja első ízben, hogy 2010. tavaszán a terheltek a bűncselekmény elkövetését bevallották neki.

Mellőzhetetlen és ítéleti bizonyossággal megállapított tény, hogy a II. r. terhelt barátnőjével, [redacted]val [redacted] szerelmi kapcsolatot alakított ki **azon** idő alatt, amíg a II. r. terhelt letartóztatás hatálya alatt állt.

Ítéleti bizonyossággal megállapított az a tény is, hogy az eljárás megszüntetését és [redacted] szabadlábra kerülését követően [redacted] II. r. terhelt kísérletet tett barátnőjének, [redacted]nak a visszaszerzésére, találkoztak egymással.

Ezt követően teszi meg [redacted] a terhelteket terhelő vallomását, amely megalapozza a megszüntetett eljárás folytatását.

--o--

(22) Kétségtelen tény, hogy egy vallomás elfogadása és beemelése az ítéleti tényállásba a perbíróság diszkrecionális joga. Ugyanakkor az elfogultságot megalapozó tények számbavétele az indokolási kötelezettség része, és az elfogultságot megalapozó tények ellenére a tanú vallomásának maradéktalan elfogadása (akként ráadásul, hogy a tényállás meghatározott része – mint a terhelti elkövetés, vagy a terheltek motívuma – az ítéletben is kimondva csak ezen tanú vallomásán alapul), nem más, mint a bíróságok önkényes mérlegelése és önkényes bizonyítékértelése.

[redacted] vallomása az egyetlen közvetlen bizonyíték az ügyben, így arra tényállást alapítani csak akkor lehetett volna, ha a vallomást más bizonyíték is alátámasztja. Megjegyzem, ez minden olyan ügyben igaz, ahol egyetlen vallomás áll rendelkezésre, de jelen ügyben – ahol kézzelfogható elfogultság állapítható meg a tanú motivációját illetően – az bíróságok indokolásának különös figyelmet kellett volna fordítania a tanúvallomás értékelésének indokolására.

(23) Az eljáró bíróság akkor és abban vétenek indokolási hibát, és azzal válik a bíróságok indokolása csupán formálissá – sértve a tisztességes eljáráshoz való jogot –, hogy a közvetett bizonyítékok és [redacted] vallomása nem egymást támogatva alkotnak zárt logikai láncolatot,

[redacted]

nem egymást erősítve zárják ki a „másképpen történhetőség" lehetőségét, hanem kizárólag a vallomás alapján képződő vélelem, [redacted] bűnösségének vélelme mellett lehet egyes tényeknek terhelő jelentőséget tulajdonítani.

(24) Kétségtelen, hogy a tanú vallomásának elfogadása és szavahihetőségének vizsgálata a perbíróság feladata, azonban a tanú érdekeltsége az ítéleti tényállásban rögzített tény, az pedig már a tisztességes eljárást sérti, hogy az érdekeltsége ellenére a tanú vallomása mint egyetlen közvetlen bizonyíték képes arra, hogy az egyéb felsorolt, egyébként önmagukban relevanciával nem bíró tényeket, a terhelti cselekvőséget alá nem támasztó tényeket terhelőnek minősítse.

Alapjogi természetű kérdés tehát, hogy ha egy tanú érdekeltsége bizonyítottan kimutatható a jogerős ítéletben megállapított tények alapján, akkor az elfogultság hiányának ennek ellenére történő megállapítása a szabad bírói mérlegelés körébe tartozhat-e, vagy ebben az esetben a bizonyítékértékelés önkényes, és a tanú vallomásának értékelése körében tett indokolás formális lesz ezáltal.

(25) A tanú vallomása vonatkozásában pedig az ítéleti tényállás alapján – tehát bármiféle tényállás-felülbírálat nélkül is – megállapítható: [redacted]nak az indítványozó II. r. terhelt barátnőjével, [redacted]val szerelmi, majd élettársi kapcsolata alakult a vádlottak letartóztatása alatt. Mindezek tükrében a bíróságnak a mérlegelési jogkörétől függetlenül csak az a bizonyítékértékelése felelhet meg a tisztességes eljárás követelményének, amely ezen tanúvallomást fenntartásokkal kezeli, figyelemmel arra is, hogy a tanú elmondása szerint a terheltek a cselekményről [redacted] számoltak be neki, míg a tanúvallomását [redacted] napján teszi meg – addig hallgat a tanú – miután [redacted]val szerelmi kapcsolatot létesített.

(26) Az indokolt bírói döntéshez való jog sérelme [redacted] vallomása kapcsán a tekintetben is megállapítható – a fenti probléma mellett –, hogy a tanú érdekeltségét az eljáró bíróságok úgy próbálták ellensúlyozni, az érdekeltség ellenére a tanú szavahihetőségét úgy próbálták megindokolni, hogy a tanúvallomásban foglalt részletekhez valótlan jelentőséget társítottak a bíróságok.

Az az indokolási kötelezettség kikerülése ugyanis, hogy a bíróságban erősítette a tanú szavahihetőségét, hogy a terheltek az emberölés bevallása során közölték azt is, hogy avarral takarták be a sértettet, és egy követ helyeztek a fejéhez. (elsőfokú ítélet 61.o. 3. bekezdés)

Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy valóban avarral betakarva találták meg a csontmaradványokat, míg a kő fejhez tétele nem volt ellenőrizhető. fejéhez. (elsőfokú ítélet 61.o. 3. bekezdés)

Tehát a tanú szavahihetőségét a tanú olyan kijelentése támasztotta alá a bíróság számára, amelynek a fele igaz (avarral betakarás), a másik fele nem, és pont az a fele volt igaz, amely vallomás megtételekor a híradásokból már közismert tény volt.

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted]

[redacted]

[redacted]

Ez az az indokolásban szintén elhallgatásra kerül, hamis jelentőséget tulajdonítva a tanú azon nyilatkozatának, hogy a sértettet avarral takarták be az elkövetők.

Valójában – két évvel a feltételezett elkövetési idő után – [redacted] nem mond semmilyen olyan információt, amely ne lett volna ismert a híradásokból.

(27) A tanú vallomása azért kiemelt jelentőségű, mert ahogyan azt a bíróságok is rögzítik, más közvetlen bizonyíték nincs az ügyben.

[redacted] **vallomása ugyanakkor terhelőként láttatja azokat a tényeket, amelyek önmagukban semmilyen büntetőjogilag értékelhető jelentéstartalommal nem bírnának. Ez azonban nem a bizonyítékok egymást kiegészítő, egymást erősítő hatásának tekinthető, amellyel kialakulhat a zárt logikai láncolat, hanem egy fenntartásokkal terhelt bizonyíték olyan irányú továbbhatása, amely hamis okozatosságot kölcsönöz más, egyébként önmagukban értékelhetetlen tényeknek.**

--o--

(28) A terheltek bűnössége melletti vélelem tükrében értelmezhető a sértett halálának időpontja.

A sértett 6.39 órakor négy napos autópályahasználati jogosultságot vásárolt magának, ez ítéleti bizonyossággal megállapított kétségtelen tény.

A sértett ezt követően megjelent [redacted] I. r. terhelt lakásán, amely szintén a terheltek által sem vitatott, ítéleti bizonyossággal megállapított tény.

Erre tekintettel a Budapest Környéki Törvényszék 16.B.44/2019/90. sz. hozott ítéletében megállapítja, hogy a sértett [redacted] reggelén még bizonyosan életben volt, halála pedig a reggeli időpontban, de mindenképpen 08.44 óra előtt következett be.

Milyen logikai úton állapította meg a bíróság azt az ítéleti tényállítást, hogy a sértett halála mindenképpen 08.44 óra előtt következett be?

Ehhez szükséges rögzíteni, hogy a sértett maradványait képező csontokat több mint fél évvel az eltűnés után találták meg, tehát az igazságügyi orvosszakértő csupán 1 év és fél év közöti időközre tudta leszűkíteni a sértett halálának időpontját, pontos időpontot megmondani nem tudott.

Szükséges rögzíteni azt a tényt is, hogy a sértett élettársának, [redacted]nak a vallomása alapján a sértett [redacted] reggel elment otthonról, utána elérhetetlenné vált, amely vallomást alátámasztotta az is, hogy a sértett telefonja ezen a napon forgalmazott utoljára, bankkártyáját ezen nap után nem használták.

Tehát az valóban mérlegelés alapján elfogadható ítéleti tényállítás, hogy a sértett 2010. április 17-én tűnt el, az már ugyanakkor a mérlegelési szabadságon túlmutat, hogy ezen a napon mikor is halt meg, ugyanis orvosszakértő ezt nem tudta megmondani.

[redacted]

Még ha tehát a halál napját el is fogadjuk 2010. április 17-ének azon az alapon, hogy a sértett ezt követően nem mutatott életjelet, a 8.44 óra időpont megállapításának bírói logikai menete minden alapot nélkülöz, az csak a vádlottak bűnösségi vélelme mellett illeszthető a tényállásba.

Ugyanis a jogerős ítéleti tényállás szerint *„a vádlottak azzal a szándékkal, hogy a gyanút eltereljék magukról, a sértett mobiltelefonjáról 08.44 és 10.03 óra között, összesen kilenc hívást kezdeményeztek saját, korábban már szándékosan kikapcsolt telefonjaikra, nyolc esetben* [redacted] *II. r. vádlott számát, egy esetben pedig* [redacted] *I. r. vádlott számát hívták."*

Arra ugyanakkor semmilyen bizonyíték nincs orvosszakértői megállapítás hiányában, hogy a sértett pontosan mikor halt meg, tehát a bíróság a halál időpontját kizárólag azon vélelem alapján állapította meg, hogy 8.44 óra után a sértett telefonjáról az I. r. terhelt és a II. terhelt kikapcsolt telefonjára kezdeményeztek hívásokat. Azonban semmilyen bizonyíték nincs arra, hogy a sértett ekkor már nem élt, a bíróság vélelmezte, hogy ekkor már az elkövetőknél volt a sértett telefonja.

Ha azonban az elkövetőknél is volt a sértett telefonja – és a sértett ekkor már nem élt, vagy haldoklott – az továbbra is puszta feltételezés marad, hogy azért a két terhelt felé érkeztek a hívások, mert ők voltak az elkövetők.

(29) A halál időpontjára egyetlen tényalapból vont le következtetést a bíróság, hogy a sértett maradványait a [redacted] találták meg, a sértett telefonja pedig az első, 08.44 órakor bekövetkező hívásnál a [redacted] bázisállomásra kapcsolódott fel –, amely lefedi a csontok feltalálási helyét – majd utána a [redacted] toronyra kapcsolódott fel –, amely lefedi a sértett gépkocsijának feltalálási helyt –, így ebből azt a következtést vonták le a bíróságok, hogy a sértett 8.44 után már nem élhetett, legalábbis a telefonja nem nála volt.

(30) Ugyanakkor ebből át kell térni a csontok feltalálási helyére mint az elkövetés helyére, ugyanis több részletben találták meg a sértett maradványait: [redacted] sértett koponyáját megtalálja [redacted] majd [redacted] vábbi csontokat és ruhafoszlányokat talál [redacted] amelynek okán a rendőrség is helyszíni szemlét tart, és megállapítják az összesen 4 db csont feltalálási helyét.

Ezt követően [redacted] (fél évvel később) – lényegében ugyanott, ahol feltalálták a 4 db csontot – a rendőrség újabb helyszíni szemlét tart, amely során találnák még 16 csontot.

Az alapügyben is felmerült az, hogy a sértett maradványait több részletben vitték a feltalálás helyszínére, tekintettel arra, hogy lehetetlen, hogy [redacted] ugyanazon a helyen ne vette volna észre az akkor kivonuló szemlebizottság, hogy van további 16 csont, majd 2 [redacted] a többi csontot a szemlebizottság a februárban megtalált csontok helyénél leli fel. (Az elsőfokú bíróság a csontok feltalálási helye tekintetében eltérően, a „másik irányból" érvel: az elsőfokú bíróság érvelése pont arra irányul, hogy a csontokat nem messze találták meg egymástól, azokat annyira állatok is széthordhatták, és mivel a csontokat lényegében ugyanazon a helyen találták meg, ezért van kizárva az, hogy azokat több részletben vitték volna oda. Ezzel szemben pont az valószínűsíti, hogy a csontok több részletben kerültek oda, hogy ugyanazon a

[redacted]

helyen a februárban kivonuló szemlebizottság nem vett észre további tizenhat csontot, csak négyet. Erre nem lehet a tisztességes eljáráshoz való jogot kielégítő magyarázat az, hogy a 2011. novemberi szemlén több ember vett részt.)

(31) Ezzel kapcsolatosan csupán annyi volt a bíróság megállapítása, hogy ez a védői feltételezés minden alapot nélkülöz, ennek indokolása pedig az volt, hogy a feltételezett elkövetés helyének jellegzetessége, a terepviszonyok miatt éjszaka lehetetlen lett volna a **holttestet** a helyszínre vinni, míg nappal a hely népszerűségéből adódóan a túrázók jelentették volna az akadályt.

Azonban nincs holttest, csontokat vannak, amelyek méretét és számát tekintve is minden további nélkül szállíthatóak.

Az indokolt bírói döntéshez való jogot – így a tisztességes eljáráshoz való jogot – kielégítő-e az a bírói indokokolás, amely egy valótlan tényből induló valótlan premisszán keresztül állapít meg – nyilvánvalóan hibás – konklúziót?

Ugyanis valótlan tény, hogy van holttest, ebből valótlan a premissza, miszerint a holttest nem szállítható, így valótlan a konklúzió, hogy a helyszínre szállítás lehetősége kizárt.

(32) Az elkövetési idő és hely bizonyítatlanságából ugyanakkor az következik, hogy nem található az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletekben olyan indokolás, amely az elkövetés helyét és idejét kétséget kizáróan alátámasztaná.

A sértett telefonjáról első ízben 8.44.41 órakor [redacted] I. r. terhelt felé kezdeményeztek hívást, azonban hamis alapja van azon ítéleti indokolásnak, hogy a sértett ekkor már nem élt.

(33) Az elsőfokú bíróság abszolút hibás és tényalap nélküli logikai érvelése mellett érdemes a másodfokú bíróság érvelését is górcső alá venni, ugyanis e tekintetben a Fővárosi Ítélőtábla sem csak visszautal az elsőfokú ítéletre, hanem maga is levonja a hibás következtetéseit.

(34) A másodfokú bíróság rögzíti, hogy a jelen ügyben megtalált csontok – a teljes holttest hiányában is – számos bizonyítandó tény vonatkozásában nyújtottak következési alapot. Ilyen a sértett azonosítása, az eltűnés ideje, a bűncselekmény helyszíne és az elkövetés módja. (másodfokú ítélet, 138. bek.)

Azt a megállapítást az indítványozók sem kívánják vitatni, hogy a holttest hiányában is a feltalált csontok – egyéb bizonyítékokkal – a halál okának hozzávetőleges megállapítására, vagy a sértett személyének bizonyítására alkalmasak lehetnek.

Az elkövetés helyszínének megállapítására ugyanakkor már egyáltalán nem, és e vonatkozásában az Ítélőtábla is téves érvelésbe kezd annak ellenére, hogy a végzés 138. bekezdésében kiemeli, hogy holttest hiányában a feltalált csontok milyen következtés levonására alkalmasak.

[redacted] | [redacted] | [redacted] | [redacted]

[redacted]

[redacted]

(35) E körben a Fővárosi Ítélőtábla visszautal az elsőfokú bíróság ítéletére, miszerint az elsőfokú bíróság részletesen számot adott arról, hogy a csontok feltalálási helye azonos a sértett halálának helyszínével. (másodfokú ítélet, 186. bek.)

Kulcsfontosságú ugyanakkor, hogy valójában erre nincs bizonyíték, a sértett telefonja forgalmazásának, a sértett gépkocsijának feltalálása, és a csontok feltalálási helye alapján gyakorlatilag a sértettet a [redacted] és [redacted] bázisállomás lefedettségi körén belül bárhol és – [redacted] napján belül – bármikor (ugyanis csak az eltűnés napja bizonyított) megölhették.

Hangsúlyos, hogy az Ítélőtábla csatlakozik az elsőfokú bíróság érveléséhez, miszerint *„a másodfokú bíróság osztotta azt a törvényszéki következtetését is, miszerint a csontok feltalálásának területén vesztette életét a sértett. A törvényszék logikus érvek mentén fejtette ki, hogy erre lehet következtetni abból, hogy a helyszínt gépkocsival nem lehet megközelíteni, illetve napközben a terület közkedvelt kirándulóhely jellege miatt éjjel a terület meredeksége miatt kivitelezhetetlen egy kb. 90 kg-os ember holttestének oda szállítása."* (másodfokú ítélet, 190. bek.)

Az ítélőtábla annak ellenére csatlakozik az elsőfokú bíróság érveléséhez, hogy korábban rögzíti a holttest hiányát, és azt, hogy csontok mire nyújthatnak következtetési alapot.

Rögzíti a holttest hiányát, majd csatlakozik ahhoz az állásponthoz, hogy egy 90 kg-os ember holttestének a helyszínre szállítása kivitelezhetetlen. Csakhogy nem bizonyos, hogy a sértett a helyszínre szállítás után bomlott le, a csontok ugyanis szállíthatóak lettek volna.

(36) Az ítélőtábla azt is megállapítja a végzésének 191. bekezdésében, hogy a sértett maradványainak *(„holttestének")* a feltalálási helyre szállítását az is kizárja, hogy a sértett bizonyosan élve hagyta el [redacted] I. r terhelt lakását.

A Fővárosi Ítélőtábla bizonyított tényt használ fel bizonyítatlan ténymegállapítás alátámasztására úgy, hogy a két tény nem függ össze.

Ugyanis senki nem vitatta az eljárásban, hogy [redacted] I. r. terhelt lakásáról a sértett élve távozott, ebből pedig – hogy nem ott halt meg – nem következik az, hogy a csontok feltalálási helyén ölték meg. Logikai nonszensz az ítélőtáblai érvelés.

(37) A fentiekből kitűnik, hogy egy valótlan és tényalap nélküli, félrevezető állítás hogyan képes a bíróság indokolását akként építeni, továbbgördíteni, hogy az végül megalapozottnak és indokoltnak tűnjön.

A bíróságok logikai menete:

- a 90 kg-os holttestet nem lehetett szállítani nappal a turisták, éjszaka a terepviszonyok miatt.
- Ebből következik, hogy a sértettnek ott kellett életét vesztenie, ahol a csontokat feltalálták.

- Mivel a sértett maradványainak feltalálási helyétől a sértett telefonja 8.44 után máshol forgalmazott és mozgásban volt – hiszen utána már a [redacted] bázisállomásra csatlakozott –, következik, hogy ekkor már nem a sértettnél volt a telefon,
- következésképp ekkor a sértett már nem élt vagy haldoklott.

A logikai menet tehát megdől azzal, hogy a sértett holttestét nem lehetett szállítani, mert valójában nem találtak holttestet. Nem tudjuk, hogy a holttest hol volt és meddig, és nem tudjuk, hogy a csontokat nem szállították-e akár úgy a [redacted]oz, ahogyan a hatóság tagja le is hozta onnan (egy zsákban). (Ez megmagyarázná egyébként azt védői felvetést is, hogy miért nem érezték a túrázok a holttest lebomlásának szagát.)

(38) A tisztességes eljáráshoz való jog és az indokolt bírói döntéshez való jog ebben a vonatkozásban akként sérül – és akként lesz az indokolás valójában formális – mert az eljáró bíróságok úgy építik fel a logikai láncot, hogy annak kiindulópontja (az ítéleti tényállásban is máshol rögzítetten, tehát nem is kell a tényállást felülmérlegelni) nem valós, csúsztatás.

--o--

A terheltek cselekvősége

(39) Ami azonban abszolút érdemi indokokolás nélkül maradt ítéleti tényállítás, hogy a cselekmény elkövetése miért a terheltek terhére róható, illetve mivel az egyetlen terhelő bizonyíték [redacted]- [redacted] vallomása (és egy tanúvallomással indokolni egy tényt az valójában nem indokolás), a vallomást milyen más bizonyíték támasztja alá.

(40) Az eljáró bíróságok kizárólag azon az alapon állapították meg a tényállást, hogy a sértett telefonjáról az eltűnés napján – és ahogyan fentebb említésre került, a nem bizonyított halál beállta után – a két terhelt kikapcsolt telefonját hívta.

A Budapest Környéki Törvényszék 16.B.44/2019/90. sz. ítéletének indokolásából is kitűnik, hogy a sértett telefonjáról a terheltek kikapcsolt telefonjára történő hívásforgalmazásnak kiemelt jelentőséget tulajdonít az elsőfokú bíróság. (51. o. utolsó bekezdés)

Itt elemzi a bíróság azt, hogy pontosan mikor és milyen bázisállomára feljelentkezve történnek a hívások, és itt teszi azt a megállapítást a bíróság, hogy a terheltek szándéka a már haldokló vagy halott sértett telefonjának használatával a saját telefonjukra indított hívások célja a figyelemelterelés volt.

Ugyanakkor az 51. o. utolsó bekezdésében tett bizonyítékértékelés – hiszen szerkezetileg az ítélet bizonyítékértékelést végző részében van rögzítve – nem indokolás, hanem ítéleti ténymegállapítás, valójában semmilyen logikailag levezethető indok nincs arra, hogy a terheltek telefonja **azért** volt kikapcsolva, mert a sértettet megölték, és azért a terheltek telefonjára érkeztek hívások, hogy a terheltek eltereljék magukról a gyanút. Ezt az ítélet tényszerűen állítja tényalap nélkül.

[redacted]

E körben tehát az elsőfokú bíróság úgy kerülte ki az indokolási kötelezettségét, hogy ténymegállapítást tüntet fel logikai következtetésnek.

Nem az tehát az alapjogi természetű kritika tárgya, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán keveredik a tényállás és az indokolás/bizonyítékértékelés, hanem az, hogy a bizonyítékértékelés alatt az elsőfokú bíróság ténymegállapítást logikai következtetésként tüntet fel.

(41) A telefonhívások kizárólag akkor értékelhetőek terhelőnek, és akkor illeszthetőek a bíróságok által megállapított tényállásba, ha [redacted] vallomása alapján eleve vélelem áll fenn a [redacted]s általi elkövetés mellett. A telefonhívások ugyanakkor nem [redacted] vallomását támasztják alá, hanem eleve a vallomás alapján felállított prekoncepcióból lehet jelentőséget tulajdonítani nekik.

(42) Összegezve a terhelti cselekvőség megállapítására vonatkozó érvelési kritikát: amennyiben el is fogadjuk, hogy a sértett mikor és holt halt meg pontosan, a terhelti elkövetésre nem marad egyéb bizonyíték mint [redacted] vallomása, és ezt a Fővárosi Ítélőtábla sem látta másként, amikor is kijelenti, hogy a terhelti elkövetésre a vallomás és a terhelti védekezés megdőlése a bizonyíték (másodfokú ítélet, 232.bek.)

--o--

(43) A vallomáson felül tehát a terhelteket az keveri gyanúba, hogy védekezésük, miszerint az elkövetés idején hol voltak és mit csináltak – cáfolatot nyert, amely szintén nem bizonyíték a terhükre rótt cselekmény elkövetésére, szintén kizárólag [redacted] vallomása alapján lehet az alibivédekezés cáfolatát bűnösségre utaló körülménynek tekinteni. A terhelti védekezés megdőlése szintén nem objektív bizonyíték, szintén nem a vallomást támasztja alá, hanem a vallomás prekoncepcionálja magát a védekezés megdőléséből fakadó következtetést.

Az elsőfokú bíróság ítéletének és a másodfokú bíróság végzésének indokolása is kiemelt figyelmet fordít a terhelti védekezés megcáfolására – amely önmagában nem probléma – ugyanakkor a védekezés megdőlése nem a bűnösséget alátámasztó bizonyíték.

(44) Ennélfogva marad az indokolásnak az a kiindulópontja, hogy a bizonyítandó kérdések közül azt, hogy kik voltak az elkövetők, egyedül egyetlen tanú vallomása támasztja alá, amely tanú elfogultsága ítéleti bizonyossággal tetten érhető, függetlenül a bíróságok mérlegelésétől.

A terheltek cselekvősége – a társas bűnelkövetés mint tény indokolásának hiánya

(45) Szorosan kapcsolódik a terheltek terhére rótt cselekvőséghez, hogy a társas elkövetés – függetlenül annak minősítésétől – megállapítása mind az elsőfokú mind a másodfokú ítéletben (túlzás nélkül) indokolás nélkül maradt.

Az elsőfokú ítélet bizonyítékértékelése a 46. o. utolsó bekezdésétől kezdődik, azonban a társas elkövetés indokolása lényegében hiányzik, azaz, hogy miért van kizárva, hogy a cselekményt csak egy elkövető követte el.

[redacted]

(46) A rendelkezésre álló bizonyítékokat tekintve – ahogyan más tényállásrész vonatkozásában is – az elsőfokú bíróság kizárólag [redacted] vallomása alapján tudta megállapítani a társas elkövetést, azt objektív bizonyíték nem támasztja alá, és egyébként más szubjektív bizonyíték sem.

(47) A társas elkövetésre vonatkozó, **azonban arra csak implicit módon utaló** indokolás az elsőfokú ítélet 63.o. 4. bekezdésében található. Azért csak implicit utaló indokolás, és nem a társas elkövetést mint tényt megalapozó indokolás, mert az elsőfokú bíróság csak annak vizsgálatát végzi el a hivatkozott helyen (máshol pedig egyáltalán nem található ebben a tárgykörben indokolás), hogy miért társtettesség, és miért nem tettes-bűnsegély bűnkapcsolat állapítható meg a két terhelt között.

Tehát az elsőfokú bíróság indokolás nélkül megállapított tényként vélelmezi, bizonyítatlan premisszaként, hogy a terheltek együtt követték el a cselekményt, és ezt követően végzi el – már indokolással ellátva –, hogy a két terhelt cselekvőségének egymáshoz való viszonya milyen elkövetői alakzatok szerint kapcsolódik egymáshoz.

Az elhatárolásból – indokolás nélkül is – kitűnik, hogy milyen bizonyíték alapján vélelmezi a bíróság a társas elkövetési formát, azonban hangsúlyozom, ez az implicit indokolás nem felelhet meg az indokolt bírói döntéshez való jogot kielégítő indokolásnak, mivel a bíróság azzal egyáltalán nem foglalkozik, hogy esetlegesen csak az egyik terhelt hajtotta végre a cselekményt, (vagy egyik terhelt ismeretlenül maradt elkövetővel hajtotta végre a cselekményt.). Tehát magával a társas elkövetéssel mint ténnyel nem foglalkozik a bíróság, csak azzal, hogy a két elkövető társtettesként, vagy tettes-bűnsegédként hajtotta végre a cselekményt.

Sőt, ezen érvelését is az elsőfokú bíróság a vádra reagálva fejtette ki, ugyanis a vád álláspontja szerint [redacted] II. r. terhelt volt a tettes, míg [redacted] I. r. terhelt a bűnsegéd.

(48) Az elsőfokú ítélet az elhatárolást az ítéletének 64.o.4. bekezdésében végzi el.

Első érvként a társtettesi elkövetésre azt hozza fel az elsőfokú bíróság, hogy ugyan [redacted] II. r. terhelt jártas volt a késharcban, de ebből nem lehet azt a következtést levonni, hogy a kést csak ő használta volna.

Ezen következtetése még okszerű is az elsőfokú bíróságnak, azonban kizárólag az elkövetői alakzat körében. Az indokolt bírói döntéshez való jog azáltal sérül, hogy nem található az ítéletben indokolás arra, hogy egyáltalán miből vonja le az elsőfokú bíróság – kétséget kizáróan – azt a következtetést, hogy a cselekményt ketten hajtották végre.

(Megjegyzem, az, hogy [redacted] jártas volt a késharcban, ezáltal olyan következtetés levonására is alkalmatlan, hogy ebből kifolyólag ő ölte meg a sértettet, hiszen a bíróság maga rögzíti, hogy sem pro, sem kontra nem szólhat a tettesség mellett a késharcban való jártasság, ebből következik, az elkövetést sem támaszthatja alá.)

[redacted]

Második érvéként azt hozza fel az elsőfokú bíróság a társtettesi elkövetés mellett, hogy *„[redacted]azt mondta a [redacted] gangján cigarettázva, hogy hogy nem jó dolog az emberölés, mert lealacsonyító. Megismerve I. r. vádlott személyiségét, valószínűsíthető, hogy a saját tevőlegességét élte meg lealacsonyító hatásúnak, nem pedig [redacted]ét."*

Az elsőfokú bíróság ezen megállapításából derül ki implicit módon (nem konkrét indokolással), hogy tulajdonképpen [redacted] vallomására alapozza az elsőfokú bíróság a társas elkövetést. Ezzel ugyanakkor az ítéletekkel szemben felhozott alapproblémához jutunk vissza, hogy egyetlen tanúvallomás alapozza meg a terheltek társas elkövetését, úgy, hogy nemhogy az elítéltek társas elkövetésére nincs objektív bizonyíték, hanem egyáltalán a társas elkövetésre sem. A társas elkövetésre semmilyen objektív (más szubjektív sem) bizonyíték, tényadat nincs, ilyet az ítéletek sem tudnak felhozni, ebből kifolyólag szükségszerűen a társas elkövetés indokolása is hiányzik.

A harmadik érve az elsőfokú bíróságnak, hogy *„az I. r. vádlott bal keze egy egyélű eszköztől sérül meg, majd válik erősen szennyezetté. Ezen körülmény támasztja alá azt, hogy [redacted] is tevőlegesen részt vett a sértett elleni támadásban, mely során vagy saját maga, vagy [redacted] megsértette a kezét."*

Fentebb már más kontextusban kifejtésre került, hogy [redacted]. r. terhelt kézsérülése csak a terhelti elkövetés vélelme mellett értelmezhető terhelő közvetett bizonyítékként. Önmagában, ezen prekoncepció nélkül egyáltalán nem lenne az emberölés elkövetésére utaló indíciumként értelmezhető. Hangsúlyozom azonban, amennyiben az elkövetést alátámasztó közvetett bizonyítékként értékelhető lenne [redacted] I. terhelt kézsérülése, a kézsérülés és [redacted] vallomása – mint egyetlen közvetlen és egyetlen közvetett bizonyíték – együttesen sem alkalmasak arra, hogy minden más eshetőséget kizárva alátámasszák azt, hogy [redacted] részt vett a sértett megölésében.

Ugyanakkor – mivel alapvetően ezen fejezet a társas elkövetésre vonatkozik, és az elsőfokú bíróság indokolása is az elkövetői alakzat körében hivatkozik a kézsérülésre – [redacted] kézsérülése sem alkalmas annak alátámasztására, hogy a bűncselekményt ketten követték volna el, [redacted] vonatkozásában kiváltképp nem lehet terhelő [redacted] kézsérülése, így a társas elkövetés teljes mértékében indokolás nélkül maradt.

Az elsőfokú bíróság tehát az ítéletének 64. o. 4. bekezdésében kizárólag azt indokolja, hogy hogyan kapcsolódik [redacted] cselekvősége [redacted]oz, azonban annak logikai menete nem tűnik ki az ítéletből, hogy a cselekményt miért ketten követték el társas elkövetési formában, miért nem valaki egyedül, vagy akár kettőnél többen.

A két terhelt társas elkövetésére egyedül [redacted] vallomása a bizonyíték, amelyet más objektív bizonyíték nem támaszt alá.

[redacted]

(49) A másodfokú bíróság ítéletének 314-318. bekezdésében foglalkozott a terheltek társas elkövetésével, de az elsőfokú bíróság ítéletére reagálva szintén csak azzal, hogy társtettesség állapítható-e meg, vagy tettes-bűnsegéd elkövetői alakzatok.

A másodfokú bíróság a hivatkozott bekezdésekben rögzítette, az elsőfokú bíróság által felhozott három érv nem elegendő annak megállapítására, hogy az elkövetők a cselekményt mint társtettesek követték volna el.

A Fővárosi Ítélőtábla álláspontja szerint csak az volt megállapítható az in dubio pro reo elve alapján, hogy [redacted] részt vett a cselekmény elkövetésében.

A másodfokú bíróság a fentieknek megfelelően az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást akként módosította, hogy „ [redacted] *II. r. vádlott az előzetes közös elhatározásnak megfelelően megtámadta a sértettet, és a nála lévő késsel többször megszúrta őt.*" (másodfokú ítélet, 45. o. 318. bekezdés)

A másodfokú ítélet sem adja egyáltalán indokát annak, hogy a cselekmény társas elkövetését [redacted] vallomásán kívül milyen olyan bizonyíték támasztja alá, amely ezáltal alkalmas kétséget kizáró következtetés levonására. (Mert nincs is ilyen bizonyíték.)

Sőt, a másodfokú bíróság – paradox módon – az in dubio pro reo elvére hivatkozik, amely alapján nem állapítható meg [redacted] társtettesi minősége, ebből pedig álláspontja szerint az következik, hogy csak [redacted] szúrta meg a sértettet.

Csakhogy [redacted] vallomásán kívül nincs bizonyíték arra, hogy [redacted] a cselekmény elkövetésében részt vett volna, nincs bizonyíték – és indokolás sem – arra, hogy a cselekmény szükségszerűen ketten követték volna el, és nincs bizonyíték – és indokolás sem – arra, hogy az emberölést a két elítélt követte volna el.

(50) Összegezve a társas elkövetés kapcsán a jelen alkotmányjogi panaszban kifejtetteket, a tisztességes eljárást sértő alapjogi aggály

- egyrészt abban a vonatkozásban merül fel az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletek kapcsán, hogy a társas elkövetést is kizárólag [redacted] vallomása támasztja alá, egyéb objektív (vagy akár szubjektív) bizonyíték nélkül, ez a bizonyíték pedig nem alkalmas arra önmagában, hogy a tisztességes eljárás keretein belül kétséget kizáró módon tényt állapítson meg a bíróság;

- másrészt az indokolt bírói döntés sérül azzal, hogy nincs indokolva egyáltalán az, hogy miért jutott a bíróság arra a következtésre, hogy a cselekményt ketten követték el, miért van kizárva annak a lehetősége, hogy a cselekményt egy személy követte volna el (a jelen kontextusban függetlenül attól, hogy az elítéltek közül valamelyikük, vagy egy kívülálló személy). A társas elkövetés alapjára csak következtetni lehet, hogy az a fentiek szerint [redacted] vallomása.

[redacted]

(51) Az eljáró bíróságok megtévesztő és homályos érvelést alkalmaznak azzal – az indokolás kötelezettség teljesítésének látszatát keltve –, hogy a társas elkövetés indokolásának alapja, hogy milyen formában kapcsolódhat [redacted] cselekvősége [redacted] z, tényként kezelve [redacted] elkövetésben való részvételét, úgy, hogy azt objektív bizonyíték nem támasztja alá.

Félrevető az is, hogy mivel nem állapítható meg, hogy [redacted] fejtett volna ki tényállásszerű elkövetési magatartás, abból az következik, hogy azt csak [redacted] fejtett ki, holott ennek sincs tényalapja.

[redacted] kézsérülése nem értékelhető [redacted] szemben, megjegyezve, hogy a kézsérülés [redacted] ynek a cselekményben való részvételét sem támaszthatja alá kétséget kizáróan. [redacted] viszont egyáltalán nem.

<u>Az indokolt bírói döntéshez való jog sérelme a bírósági határozatok érvelési hibáin keresztül</u>

A Budapest Környéki Törvényszék elsőfokú ítéletében – amely túlnyomórészt alapja a Fővárosi Ítélőtábla 3.Bf.380/2021/28. végzésének is – az alábbiakban sérti meg a törvényes indokolás kötelezettségét. Ezek a bizonyítékértékelésnél érhetőek tetten (46.oldaltól), mivel addig a bíróság kizárólag az ügy bizonyítékait és azok tartalmát rögzíti.

A Fővárosi Ítélőtábla indokolására külön kitérek ott, ahol maga is tesz indokolást, nemcsak visszautal az elsőfokú bíróság érvelésére.

<u>A) A sértett eltűnésének időpontja és a halál időpontja – elsőfokú ítélet 49. o.</u>

(52) Az elsőfokú ítélet rögzíti, hogy a sértett 06.39 órakor autópálya-használati jogosultságot vásárolt, továbbá rögzíti, hogy a törvényszék elfogadta a terheltek azon nyilatkozatát, amely szerint a sértett megjelent [redacted] lakásán, ahol a később megjelenő [redacted] is találkozott.

Ebből az elsőfokú bíróság levonja okszerűen a következtetését, miszerint a sértett [redacted] [redacted] még életben volt (ez a megállapítás okszerű bírói mérlegelés eredménye, így az indokolás is okszerű), majd megállapítja, hogy halála a reggeli, délelőtti időpontban következett be, <u>de mindenképpen 08.44 óra előtt.</u> A megállapítás ezen része ugyanakkor nem ténykövetkeztetésen alapul, nem bírói mérleges eredménye, és egyébként nem is indokolás, hanem tényállítás. Valójában a sértett 08.44 órakor bekövetkező halálát csak akkor lehet megállapítani, ha elfogadjuk, hogy a 08.44 után a sértett telefonjáról [redacted] felé intézett hívásokat a terheltek eszközölték figyelemelterelés céljából.

[redacted]

Ez azonban feltételezés, nincs tényalapja, ennélfogva a megállapított tény indokolása is hiányzik. Ítéleti tényállítás indokolás nélkül hagyása a terheltek tisztességes eljáráshoz való jogát sérti.

(53) A másodfokú bíróság megállapítja, hogy az orvosszakértő a csontok alapján a sértett halálának időpontját a feltalálást megelőző 1 év és fél év közé teszi, ebbe beleesik a [redacted] is. Kijelenti a másodfokú bíróság azt is, hogy *„a szakvélemény mellett még sok egyéb bizonyíték állt rendelkezésre, amelyből következtetést lehet levonni arra, hogy a sértett mikor vesztette életét." (másodfokú ítélet 196. bek.)*

Ezt követően (másodfokú ítélet, 197. bek.- 209. bek.) a másodfokú bíróság kizárólag azt támasztja alá az indokolásában, hogy a sértett mikor élt még bizonyosan (autópálya-matrica vásárlása), és hogy bizonyosan 2010. április 17. napja az eltűnésének napja.

A halál időpontját 2010. április 17. napjánál közelebb valójában nem lehet meghatározni, tehát valótlan az az „indokolás", hogy „sok" egyéb bizonyíték van arra, hogy a sértett mikor vesztette életét.

B) [redacted] sértett telefonjának forgalmazása a vádbeli napon – elsőfokú ítélet 51. o.

(54) Fentebb már kifejtésre került a sértett telefonforgalmazásának kérdésköre. Első ízben a sértett telefonjáról 08.44.41-kor indítanak hívást [redacted] telefonjára, amely a [redacted] bázisállomásra csatlakozik, amely lefedi a csontok feltalálási helyét.

(55) Szintén rögzítettem annak a bizonyítatlanságát, hogy a sértett ekkor már nem élt.

(56) Az abszolút indokolatlanul maradt ítéleti ténykövetkeztetés azonban az, hogy azért [redacted] és [redacted] felé intéztek hívásokat a sértett telefonjáról, mert ők ölték meg a sértettet.

(57) Ez a ténykövetkeztetés indokolás nélkül maradt, egyetlen bizonyíték alapján lehet megtenni ezt a tényállítást, [redacted] vallomása alapján. Az indokolási kötelezettség megsértése és az *in dubio pro reo* elvének megsértése ismételten abban realizálódik, *hogy a telefonhívások nem alátámasztják [redacted] vallomását, hanem kizárólag a vallomás minősíti azokat terhelőnek*, így újfent megállapítható, hogy a terheltek elkövetésére mindössze egyetlen tanúvallomás áll rendelkezésre.

(58) Az elsőfokú bíróság ítéletének 52. oldalán felteszi a kérdést, hogy miután a terheltek bekapcsolták a telefonjukat, miért nem hívták vissza a sértettet.

A bíróság ebből szintén [redacted] elkövetésére következtet.

Az elsőfokú bíróság tényalap nélküli megállapítást használ fel további ténykövetkeztésre és annak indokolására. Ugyanis semmilyen bizonyíték, tény, adat nem merült fel az eljárásban,

[redacted]

hogy terheltek kikapcsolt telefonjai bekapcsolás után jelezték a nem fogadott hívásokat. Ennek kapcsán a mobilszolgáltatók sem lettek megkeresve, ugyanakkor köztudomású tény, hogy a kikapcsolt telefonra érkező hívás bekapcsolás utáni jelzése opcionális szolgáltatás.

Az elsőfokú bíróság tehát szintén egy valótlan tényen alapuló implicit premisszán keresztül tesz konklúziót. Valótlan tényen alapuló implicit premissza, hogy a kikapcsolt telefonra érkező hívások automatikusan kijelzésre kerülnek a bekapcsolt telefonon, majd ebből értelemszerűen hibás konklúzió lesz az, hogy a terheltek azért nem hívták vissza a sértettet, mert csináltak vele valamit.

C) A helyszín megközelítése gépkocsival és gyalogosan – elsőfokú ítélet 55. o.

(59) Az elsőfokú ítélet mérlegelésének eredményeképp megállapítja az indulási időpontot. Rögzíti, hogy az indulási időpont egyértelműen tisztázásra került, majd ugyanabban a mondatban rögzíti azt is a törvényszék, hogy megállapította azt is, hogy a sértett és a vádlottak közösen hagyták el a lakást, és a sértett halálának bekövetkeztééig együttesen mozogtak.

Az elsőbírói indokolás két külön tényt kapcsol össze, az indulást és az azt követő mozgást, arra azonban, hogy a sértett és a vádlottak miért mozogtak együtt a sértett haláláig, valójában indokolás nélküli tényállítás azon az axiómán keresztül, hogy a terheltek ölték meg a vádlottat 8.44 óra előtt.

Sem bizonyíték, sem indokolás nincs arra vonatkozóan, hogy a sértett és a két terhelt együtt mentek volta a [redacted] ebből pedig következik, **hogy egyébként a közös elkövetésre – [redacted] vallomásának elfogadásán kívül – nincs sem bizonyíték, sem ítéleti indokolás.**

D) A csontmaradványok és a ruházat feltalálása – elsőfokú ítélet 57. o.

(60) Ahogyan fentebb is kifejtésre került, a bíróság valótlan tényt használ fel logikai érvelésének felépítésére, olyan tényt, amely az ítélet más részein egyértelműen megcáfolásra kerül, másképp van rögzítve.

Az elkövetés helyének megállapítása körében a bíróság rögzíti, hogy *„valamennyi tényadatot figyelembe véve a bíróság megállapította, hogy a sértett a csontok feltalálásának területén vesztette életét, kizárva azt, hogy a holttestet vitték volna oda."*

A bíróság érvelése: *„a halott odavitele több szempontból is kizárt. Egyrészt autóval nem lehet megközelíteni a csontok feltalálásának helyét, így valószínűtlen, hogy több száz méteren cipelték volna azt. Másrészt a kirándulóterület forgalmas volta is lehetetlenné teszi egy holttest észrevétlen vitelét, az esti, éjszakai órákban ez ismételten kivitelezhetetlen lenne. Erre tekintettel az egyetlen lehetséges megoldás az, hogy a sértett saját lábán jutott el oda, ahol a későbbi elhalálozásához vezető sérüléseket elszenvedte."*

[redacted]

A bíróság kiindulási alapja ugyanakkor valótlan és így valótlan lesz a konklúzió is, *miszerint az egyetlen lehetséges verzió az, hogy a sértett a saját lábán ment oda is ott is vesztette életét,* **mert nincs holttest, nem beszélhetünk a halott odaviteléről, csontok és ruhafoszlányok voltak.**

Mindezek alapján a bírói érvelés formális és megtévesztő, a holttest szállításának nehézségeiből adódó premisszán keresztül zárja ki az eltérő tényállás megállapításának lehetőségét úgy, hogy nincs is holttest. A csontok és ruhafoszlányok bármikor és bármilyen körülmények között bármilyen eszközzel (pl. táskával) a helyszínre szállíthatóak lettek volna.

A bíróság érvelése pedig végképp elszakad a logikai talajtól azzal, hogy a sértett maradványait és a ruhafoszlányokat is egy zsákban hozta le a hatóság tagja, ez vitán felül álló tény.

A bíróság tehát hamis okozatossággal indokolta meg azt, hogy a sértett maradványainak feltalálási helye és az elkövetés helye megegyezik, kizárva azt, hogy a sértett maradványait később vitték a feltalálás helyére.

(61) Az elkövetési hely másik támpontja a csontok és ruhafoszlányok mellett a sértett telefonjának forgalmazása, illetve annak bázisállomásokra kapcsolódása.

Mivel a fentiek alapján valótlan ténnyel indokolta meg a bíróság azt, hogy a sértett maradványait nem lehetett a csontok feltalálási helyére vinni, a sértetti telefon bázisállomásokra kapcsolódásából kiindulva, mérlegelés alapján csak az állapítható meg – ide véve azt is, hogy a sértett autóját a [redacted] utcában találták meg – hogy a sértettet a [redacted] bázisállomás hatókörében ölhették meg.

Ugyanakkor mivel orvosszakértői megállapítás hiányában a sértetti halál pontos időpontja nem állapítható meg, az elkövetés helyének bizonytalansága azt is eredményezi, hogy az elkövetés ideje is kétségessé válik, így egyértelműen megdől az az ítéleti álláspont, hogy a sértett 8.44 óra után már nem élt, és a terheltek hívogatták saját magukat.

A fentiekből kitűnik, hogy milyen dominót képes elindítani az, hogy a bíróság egy teljesen hamis premisszán keresztül zárja ki azt, hogy a sértett maradványait a helyszínre vitték volna, így az egész ítéleti tényállás fikció marad.

(62) Ide kapcsolódik, hogy a perbíróság előtt az elkövetés helyének vitatására védői érv volt, hogy a holttest bomlása során annak szagát érezni kellett volna az arra járóknak, amelyre az elsőfokú bíróságnak az volt a válasza, hogy *a bíróság véleménye szerint ha máshol ölték volna meg a sértettet, akkor ott kellett volna érezni a szagokat.*

Az ítéleti tényállás csupán azt nem veszi számba, hogy a sértett maradványainak helyszínre vitelének ki nem zárása azt eredményezi, hogy a [redacted] és [redacted] bázisállomás lefedettségi területén belül [redacted] bárhol megölhették a sértettet, és lebomlásig bárhol tarthatták a hullát. Tehát a szagokkal kapcsolatos érvelése a bíróságnak minden alapot nélkülöz.

[redacted] | [redacted] | [redacted] | [redacted]

[redacted]

[redacted]

(63) A fent kifejtetteket kell mérlegre tenni azzal, hogy [redacted]

(Erre a másodfokú bíróságnak az volt a válasza, hogy a [redacted] szemlén jóval több, mintegy 20 fővel vett részt a hatóság, ami nonszensz, mivel a csontokat a megállapított adatok szerint mind a [redacted] szemlén egymáshoz közel találták meg, szinte ugyanott, így a szemlebizottság létszáma aligha lehet indok arra, hogy az első szemlén miért nem kerültek feltalálásra ezek a csontok.)

A csontok feltalálásának menete és helye (szinte ugyanott) nemcsak cáfolja, hogy a sértettet a maradványokat feltalálási helyén ölték meg, és nemcsak azt támasztja alá, hogy a sértett maradványait a csontok feltalálási helyére vitték, hanem nagymértékben valószínűsíti, hogy a maradványok több részletben lettek a feltalálás helyére szállítva.

(64) A fenti, álláspontom szerint logikus, okszerű és tényekkel alátámasztott következtetést az elsőfokú bíróság tehát azzal a valótlan tényen alapuló érveléssel dönti meg, hogy a holttest szállítása nem volt lehetséges, csak épp holttest nem volt.

Az ítéleti tényállás ezen valótlan tényen alapuló következtetése, így a csontok helyszínre vitelének tényleges és valószerűen indokolt kizárásának hiánya az egész ítéleti tényállásra kihatással van. Valótlan tényen alapuló, így valójában alaptalan azaz ítéleti konklúzió, hogy *„jelen ügyben kétséget kizáróan az állapítható meg, hogy a csontok egyidőben kerültek az elkövetés helyszínére, mégpedig úgy, hogy a sértett saját lábán felment oda, majd ott gyilkolták meg."*

A valótlan tényen – amely tény egyébként az ítéletben máshol rögzítve van, hiszen vitán felüli, hogy csontokat találtak, nem holttestet – alapuló érvelés túlmutat a bírói szabad mérlegelés keretein, sérti az indokolt bírói döntéshez való jogot, és sérti a terheltek tisztességes eljáráshoz való jogát.

--o--

<u>Az indokolási kötelezettség megsértése – az ítéleti tényállásban megállapított tények értékeletlenül hagyása</u>

A)

(65) Az elsőfokú bíróság mérlegelésének eredményeképp kétséget kizáróan megállapította, hogy a sértett kiadásait és életvitelét öltözőszekrények zárjának tolvajkulccsal való kinyitása útján eltulajdonított pénzből fedezte.

Az eljárásban ezt bizonyítékként alátámasztotta [redacted] vallomásán túl [redacted], [redacted] és [redacted] vallomásai, továbbá a sértett gépkocsijában talált fürdőbelépők, fürdőzéshez szükséges ruhaneműk, papucs, kiürült pillanatragasztós tubus, a

[redacted]

cellainformációk alapján meghatározott hétvégi tartózkodási helyei a sértettnek, továbbá a sértett legális jövedelmének hiánya és emellett magas életszínvonala.

E körben tehát a bíróságok okszerű, alátámasztott ítéleti tényállást tettek. Ugyanakkor egyáltalán nem jelenik meg a bírósági határozatokban, hogy a sértett bűnözi életmódjára való berendezkedése felvetheti más elkövető(k) cselekvőségének a lehetőségét, mérlegre helyezve azt, hogy arra pedig ([redacted] vallomásán kívül) nincs semmilyen bizonyíték, hogy [redacted] feltételezett elkövetési időben és feltételezett helyen lettek volna, és megölték volna a sértettet

Az ítéleti tényállásban megállapított, a sértett bűnözői életmódjával kapcsolatos tényből semmilyen logikai következtetést nem vontak le a bíróságok.

B)

(66) Ehhez szorosan kapcsolódik az elkövetés ideje körében megállapított azon ítéleti tényállítás, hogy a sértett 06.39-kor négy napos autópálya-matricát vásárolt, és a sértett feltalált autójában a fenti pontban meghatározott tárgyakat találta meg a nyomozó hatóság. Tehát ebből kifolyólag az is kétségek nélkül megállapított ítéleti tényállítás, hogy a sértett a feltételezett elkövetés napján, [redacted] vidéken lopni készült.

Az eljáró bíróságok egyáltalán nem foglalkoznak azzal – az indokolásukban nem jelenik, meg –, hogy az ítéleti tényállításból levonható-e valamilyen következtetés, felvetheti-e a „másképpen történhetőség" lehetőségét a sértett aznapi célja, mérlegre téve szintén azt, hogy ([redacted] vallomásán kívül) nincs semmilyen bizonyíték, hogy [redacted] és [redacted]a feltételezett elkövetési időben és felételezett helyen lettek volna, és megölték volna sértettet, amelyre semmilyen okuk nem is lett volna.

C)

(67) Itt kívánok kitérni arra, hogy a jogerős tényállás szerint miután a sértett [redacted] megérkezése után a sértett, [redacted] együtt tartózkodtak fent [redacted] lakásán, a tényállás szerint a terheltek ismeretlenül maradt hivatkozással rávették arra a sértettet, hogy velük gépkocsijával [redacted] menjen. Ezt követően a [redacted] történő leparkolást után gyalogosan indultak tovább a [redacted] irányába, m[redacted]

Az ítéleti tényállás tehát megállapítja, hogy a terheltek ismeretlenül maradt indokkal csalták ki a sértettet a [redacted]hoz. Egyáltalán nincs adat arra tehát, hogy a bizonyíthatóan aznap vidéken történő lopásra készülő sértettet hogyan és milyen indokkal lehetett rávenni arra hogy a terheltekkel együtt a [redacted]hoz tartson. Ez a tény önmagában akkora kétely –

figyelemmel arra, hogy konkrétan a terheltek elkövetéskori [redacted] tartózkodására nincs objektív tényadat – amely a terhelti elkövetést kétségessé, sőt valószerűtlenné teszi.

D)

(68) A bizonyítékértékelés során semmilyen jelentőséget nem tulajdonítanak az eljáró bíróságok [redacted] vallomásának, az elsőfokú ítéletben csak a vallomások tartalma jelenik meg tényszerűen rögzítve, a vallomásokból következtetést nem vonnak le a bíróságok.

Az elsőfokú ítélet 21. oldalán a bíróság rögzíti a tanú vallomásainak tartalmát, miszerint [redacted] napján – egy nappal a cselekmény elkövetés előtt – a sértett elment [redacted]hez a nyári gumijaiért.

A tanú elmondta, hogy [redacted] napján nem szerepjátékozott a [redacted], hanem dolgozott, de közte és a sértett között szóba került az Elveszett Rosanna 2 MAGUS Live szerepjáték. Ez éppen [redacted] napján került megrendezésre.

A tanú elmondta azt is – az eljárás során többször megerősítve –, hogy [redacted] napján látta a sértettet.

(69) **Az első elsőfokú eljárásban fenntartotta a nyomozás során elmondottakat, és az első megismételt eljárásban a rendőri adatszerzés eredményét elé tárva – a képeken látszott, hogy ott volt – módosított a vallomásán, miszerint az elkövetés napján részt vett a [redacted] élő szerepjátékon.**

A 2018. szeptember 4. napján készült összefoglaló jelentés szerint [redacted] napján a [redacted] játék.

(70) *Ismételten rögzítem, hogy tisztában vannak az indítványozók azzal, hogy nem az Alkotmánybíróság feladata a bizonyítékok felülmérlegelése.*

Azonban jogerős ítéleti tényállásban rögzített tény, hogy:

- [redacted] ugyanúgy szerepjátékozott, mint a sértett és a terheltek;
- [redacted] az első elsőfokú eljárásban nem tett említést arról, hogy az elkövetés napján a [redacted] lett volna – ahol a sértett maradványait is megtalálták – csak a megismételt eljárásban, az ezt bizonyító okirati bizonyíték elé tárása után vallotta azt be;
- az eljárásban kitartóan állította, hogy a sértettet látta [redacted] napján, amely vagy igaz, vagy a sértett halálát tudatosan kétségessé akarta tenni.

(71) Az indítványozók nem állítják, hogy az emberölést [redacted] követte volna el, azonban a rendelkezésre álló, ítéleti tényállásban megállapított tények alapján ennek éppen annyi a valószínűsége, mint a terheltek elkövetésének. Amíg arra nincs objektív bizonyíték, hogy a terheltek jártak volna a [redacted] a feltételezett elkövetés napján, addig objektív bizonyíték támasztja alá, hogy [redacted] igen, amelyet ráadásul tagadott is.

[redacted]

(72) Egyedül [redacted] vallomása köti össze az elkövetést és a terhelteket. [redacted] esetleges szerepe éppolyan verzió, mint a terheltekkel szemben megállapított verzió. Ugyanis nem tudható, [redacted] mikor ment ki a [redacted], de objektíven alátámasztott, hogy az elkövetés napján ott volt. A 8.44 óra előtti elkövetés kapcsán e ponton is szükséges rögzíteni, hogy arra az eljáró bíróságok csupán abból következtettek, hogy a sértett telefonjáról [redacted] kikapcsolt mobiltelefonjára érkeztek hívások ezen időpont után. Bármiféle tényalap nélkül ugyanakkor az egy feltételezés, hogy a terheltek a sértett telefonjáról saját magukat hívták, a sértett ekkor akár még élhetett is (csak csontok kerültek feltalálásra, orvosszakértői megállapítás e körben nem volt tehető), de ha ekkor már halott is volt, akkor is feltételezés marad, hogy terheltek hívták saját magukat.

E)

(73) Indokolás nélkül maradt az, hogy [redacted] és [redacted] vallomásai alapján felmerülhet-e a cselekmény „másképpen történhetősége", a vallomásokból milyen további lehetséges verziók állíthatók fel, ha pedig további lehetséges verziók állíthatóak fel, úgy a jogerős ítéleti tényállás értelemszerűen nem az egyetlen lehetőség, így nem is az objektív igazság.

Az elsőfokú ítéleti tényállás rögzíti, hogy [redacted] pénzmosásból eredő pénzt vett át, amelyet később nem akart visszaadni. (elsőfokú ítélet, 60. o.)

[redacted]e körben annyibban tett ellentmondó vallomást, hogy kölcsön adott-e [redacted], vagy ajándékba adta a pénzt, de a bíróság azt elfogadta és a tényállás részévé tette, hogy az átadott pénz pénzmosásból származott, és [redacted]k került átadásra megőrzése.

(Szintén ítéleti bizonyossággal megállapított tény, hogy [redacted] és a sértett élettársak voltak.)

A bizonyítékértékelés során adott indokolásban már azonban nem jelenik meg az az ítéletben egyébként a bizonyítékok tartalmának ismertetése során rögzített tény, hogy [redacted] a folytatólagos kihallgatásakor (2012. 06. 25. VII/323-) elismerte, hogy pénzmosás útján került hozzá 12.300 euró, és mivel pénzszűkébe került, az összeget nem adta át [redacted] hanem elvitte [redacted]hoz megőrzésre.

Tehát az eljárásban az ítéletben is rögzítetten felmerül a magyar szervezett bűnözés egyik leghírhedtebb alakjának fia, akinek a pénzmosásból származó pénze került a sértett élettársához, amelyet a sértett élettársa nem adott vissza. <u>A pénz vissza nem adását titkos adatszerzésből származó beszélgetés támasztja alá mint objektív bizonyíték, ezt az elsőfokú ítélet tényként rögzíti.</u>

(74) Ezzel a ténnyel igen erős kontrasztot mutat a terheltek személye, akiknek a bűnözői életmódhoz bizonyítottan semmik közük nem volt, és akiknek semmilyen motívuma (indítéka) nem volt

[redacted]

kimutatható a saját barátjuknak a megölésére. (A cselekmény motívumára vonatkozó ítéleti tényállításra lentebb külön kitérek.)

Az indítványozók szintén nem állítják, hogy a pénzmosásból származó pénz megőrzésének köze van a sértett megöléséhez, azonban a fenti, jogerősen megállapított tények épp olyan verzió kialakítására alkalmasak, mint amilyen verziót az eljáró bíróságok felállítottak az elítéltek elkövetése mellet, különösen, hogy a terhelteknek semmilyen indítékuk nem volt a sértett megölésére. Ugyan a pénzmosásból származó pénz átadását a bíróság ítéletében 2012. évre datálta, kitűnik, hogy a sértett és élettársa milyen kétes ügyletekben vett részt. A terhelteket kizárólag [redacted] köti az elkövetéshez, Az a tanú, aki a II. r. terhelt letartóztatása alatt elszerette a II. r. vádlott barátnőjét, majd terhelő vallomását akkor teszi meg, amikor II. r. terhelt szabadul, és randevúzni kezd az elszeretett barátnővel, [redacted]val.

--o--

(75) A jogerősen megállapított tények ellenére az abból következő lehetséges verziók felállításának hiánya az indokolási kötelezettség olyan megsértése, amely túlmutat a bírói szabad mérlegelésen és a bíró szubjektumon. A jogerős tények alapján felállítható lehetséges verziók hiánya ennélfogva az indokolási kötelezettség megsértésén keresztül sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, hiszen a tények alapján felállítható lehetséges verziók mellőzésével a bíróságok eleve megkerülik annak az indokolását, hogy miért a megállapított történeti tényállást tartják bizonyítottnak.

A bíróságok a megállapított tények mellett az indokolás/bizonyítékértékelés részévé kizárólag azokat a tényeket tették, amelyek a terhelti elkövetést leíró verzióhoz passzolnak. Nem azt bizonyítják, de illeszthetők a tényállásba.

Amennyiben a lehetséges verziók feltárásra kerültek volna, az *in dubio pro reo* elve sérülne a terheltek bűnösségének megállapításával, eddig azonban az indokolás hiányossága miatt el sem lehet jutni.

--o--

(76) Az alkotmányjogi panasz rögzítette azon ítéleti ténymegállapításokat, amelyek vagy teljesen tényalap nélküliek, vagy egy másik tényalapból hamis okozatosságon keresztül kerültek megállapításra.

(77) Szükséges kitérni a terheltek motívumára, amely kapcsán több ízben hivatkoztam arra, hogy hiányzik, ugyanakkor kétségtelen tény, hogy a jogerős ítélet motívumként megállapítja, hogy a sértett kölcsönadott a terhelteknek azért, hogy biztonsági céget alapítsanak, amely kölcsönt a terheltek vissza is fizették, de mivel a sértett többet követelt vissza, a terheltek ezt a sértett árulásának tekintették, és a megölése mellett döntöttek.

(78) A bíróság e körben szintén kikerüli az indokolási kötelezettségét. Az elsőfokú bíróság rögzíti, hogy azért kiemelten fontos [redacted] vallomása, mert olyan részleteket tartalmaz,

[redacted]

amelyeket más bizonyíték nem, és amelyeket a bíróság – mint minden tekintetben szavahihető tanútól származót – elfogadott és a tényállás részéve tett (61.o. első bekezdés)

Ezzel az elsőfokú bíróság elismeri, hogy [redacted] vallomását más bizonyíték nem támasztja alá, így az abban foglaltak tényállás részévé kizárólag azért került sor, mert a bíróság mérlegelési jogkörében eljárva elfogadta a tanú vallomását.

Egy tanúvallomás elfogadása, és az abban foglaltak tényállás részévé tétele más, a vallomást alátámasztó bizonyíték hiányában a bizonyítékok önkényes mérlegelése és a tényállás önkényes megállapítása.

(79) Ilyen, kizárólag [redacted] vallomásán alapuló részlet – az elsőfokú bíróság indokolása szerint (61.o.) – a terheltek motívuma.

A fenti motívum éppúgy [redacted] vallomásán alapszik, mint az egész terhelti elkövetés. Objektív bizonyíték egyáltalán nem támasztja alá, hogy a sértett bármilyen kölcsönt is nyújtott volna, ilyet a jogerős tényállás sem tud felmutatni.

(80) A terheltek motívumával tehát két egymással összefüggő, de külön is értékelhető indokolási probléma van.

Egyrészt objektív bizonyíték hiányában ítéleti ténymegállapítás nem lenne tehető, nincs olyan, az ítéletben értékelt bizonyíték, amely a kölcsön tekintetében alátámasztaná [redacted] vallomását, egy vallomás alapján pedig ténymegállapítást a bizonyítás formállogikai szabályai alapján akkor lehet tenni – mert akkor felel meg a bizonyítékértékelés a tisztességes eljárás követelményének – ha azt más bizonyíték is alátámasztja.

Másrészt ugyan [redacted] vallomásának elfogadás a perbíróság jogköre, mivel kétségkívül kimutatható a tanú elfogultsága, vallomása kizárólagos bizonyítékként nem fogadható el egy ténymegállapítás alátámasztására.

(81) Az elsőfokú bíróság abban is megkerüli az indokolási kötelezettségét, hogy a tanú vallomása szerint a terheltek biztonsági céget akartak alapítani, erre pedig [redacted] II. terheltnek megvolt a végzettsége.

Egyrészt a biztonsági cég alapítására nincs tényadat, másrészt, ha lenne is, nem volt objektív bizonyíték arra, hogy erre a sértettől kértek volna kölcsönt. A II. terhelt végzettségére való hivatkozás egyáltalán nem támasztja alá sem a biztonsági cég alapítására vonatkozó szándékot, sem az erre kért kölcsön tényét, az ezzel kapcsolatos ítéleti ténymegállapítás szintén túlmutat a bíróság szabad mérlegelési jogkörén, hiszen „A megállapításából nem következik B."

(82) Ugyancsak az indokolási kötelezettség kikerülése – mert nem rekonstruálható a bíróság logikai folyamata –, hogy a bíróságban erősítette a tanú szavahihetőségét, hogy a terheltek az emberölés bevallása során közölték azt is, hogy avarral takarták be a sértettet, és egy követ helyeztek a fejéhez.

[redacted]

Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy valóban avarral betakarva találták meg a csontmaradványokat, míg a kő fejhez tétele nem volt ellenőrizhető. Tehát a vallomás hiteltérdemlőségét a tanúnak olyan kijelentése támasztotta alá a bíróság számára, amelynek a fele igaz (avarral betakarás), a másik fele nem, és pont az a fele volt igaz, amely a vallomás megtételekor a híradásokból közismert tény volt. Ez az indokolásban szintén elhallgatásra kerül, hamis jelentőséget tulajdonítva a tanú nyilatkozatának az avarral való betakarás kapcsán.

(83) A másik részlet, amely az elsőfokú bíróság álláspontja szerint kizárólag [redacted] vallomás alapján állapítható meg, az, hogy a vádlottak először megmérgezték a sértettet, azonban az nem váltotta be a várt eredményt.

A másodfokú bíróság arra tekintettel mellőzte a fenti ítéleti ténymegállapítást, hogy azt más bizonyíték nem támasztja alá, és azt állapította meg az Ítélőtábla a fenti helyett, hogy meg akarták mérgezni a sértettet, de az meghiúsult ismeretlen okból.

Amennyiben a másodfokú bíróság álláspontja szerint nincs arra bizonyíték – csak [redacted] vallomása – hogy megmérgezték volna a sértettet, felmerül a kérdés, hogy arra milyen más bizonyíték van, hogy meg akarták volna mérgezni. Semmilyen, a bíróság sem rögzít ilyet.

Ezen másodfokú bírósági indokolásra tekintettel felmerül az a kérdés is, hogy akkor miért került megállapításra a kölcsön mint motívum, hiszen a vallomáson kívül azt sem támasztotta alá más bizonyíték.

Sőt, ahogyan fentebb részletesen kifejtésre került, a terhelti elkövetést sem támasztotta alá más bizonyíték, csupán egyes objektív tények lettek a terhelti elkövetés vélelme mellett (kikapcsolt telefon, a sértett telefonjáról történő hívásindítások a terheltek felé) [redacted] vallomás tükrében a terheltek terhére értékelve.

(84) Az elsőfokú bíróság és a másodfokú bíróság, továbbá a mérgezés és a kölcsön tekintetében tett megállapítások között inkoherencia van, holott egyként értékelendőek: a mérgezést éppúgy nem támasztja alá bizonyíték, mint a motívumként funkcionáló kölcsönt, mindkettő alapja [redacted] vallomása. A mérgezés ennek ellenére kikerült a másodfokú bíróság által megállapított tényállásból, annak szándéka azonban megállapításra került. Ez az inkoherencia sérti az indokolási kötelezettséget, mivel az eljáró bíróságok ezen bizonyítékértékelő tevékenysége logikusan nem követhető nyomon, ekként sérült a terheltek tisztességes eljáráshoz való joga is.

A mérgezés ténye tehát azért került ki másodfokon a tényállásból, mert azt csak [redacted] vallomása támasztja alá, más bizonyíték nem. A mérgezés szándéka a tényállásban marad, holott azt is csak [redacted] vallomás támasztja alá. A kölcsönt is csak [redacted] vallomása támasztja alá, szintén maradt az ítéleti tényállás része. A terhelti elkövetést a Fővárosi Ítélőtábla által is rögzítetten csak [redacted] vallomása támasztja alá (és a terheltek alibijének cáfolata), mégis megállapításra kerül a terheltek bűnössége.

[redacted]

[redacted]

A bíróságok értékelő tevékenysége a fentiek alapján inkoherens, és ennélfogva a bűnösítő tényállás megállapítása érdekében történő öncélúság látszatát kelti

A terhelti motívum mellőzésére álláspontom szerint kizárólag azért nem került sor, mert ugyan az „indíték", motívum, nem tartozik az emberölés törvényi tényállási elemei közé, mégis súlyosan fokozta volna azt a kétséget, amely fennáll a terhelti elkövetéssel és az anyagi igazsággal szemben.

--o--

Összefoglalás – a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme a bíróságok mérlegelésén és az indokolási kötelezettség formális teljesítésén keresztül

(85) Az Alkotmánybíróság a határozataiban – saját szerepének meghatározása körében – több ízben kifejtette, hogy *„az Alkotmánybíróság nem ténybíróság, a nyomozás, illetve bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egyegy tényt miként értékeltek), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. Így azt sem vizsgálhatja felül az Alkotmánybíróság, hogy megalapozott volt-e az ítélet. Még a tisztességes eljárás alapjoga sem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el." (3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [34])*

„A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya" (21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24], 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés)

(86) Ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is rögzítette, *„hogy a tisztességes eljárás (fair trial) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembe-vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [6/1998. (III. 11.) Ab határozat, ABH1998, 91, 95].*

„A tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye." [14/2004. (V. 7.) Ab határozat, ABH2004, 241, 266].

(87) Az Alkotmánybíróság azt rögzítette korábbi döntéseiben, hogy az alkotmánybírósági felülvizsgálat célja nem az egyes eljárási szabályok megsértésének feltárásra és értékelése, hanem az egész eljárás kiegyensúlyozottságának vizsgálata: *„a korlátozhatóság oldaláról közelítve vannak olyan eljárási szabályok, eljárási garanciák, amelyek sérelmét csak az alapjogot érvényre juttató eljárási „minőség" vizsgálata során lehet bevonni a vizsgálódási körbe. Itt azonban nem az esetlegesen elkövetett jogszabálysértés feltárása a cél: az eljárási*

[redacted]

[redacted]

szabályok sérelme nem feltétlenül jelenti azt, hogy az eljárás összességében kiegyensúlyozatlan volt." (3046/2019. (III. 14.) AB határozat)

(88) Az egyes bírói döntések felülvizsgálatának korlátja körében kiemelt, az Alkotmánybíróság által megállapított tétel, hogy *„az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit [...] akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz" {3119/2015. (VII. 2.) Ab végzés, Indokolás [22]; 3031/2016. (II. 23.) Ab végzés, Indokolás [19]}.*

Az Alkotmánybíróság a bírósági ítéletekben megállapított tények alapjogi szempontú felülvizsgálata során rögzítette, hogy *„annak megállapítása érdekében, hogy az indítványozók által állított alapjogkorlátozásra sor került-e, bizonyos esetekben elengedhetetlen volt az ügy tényeinek a figyelembevétele, ez azonban nem jelenti azt, hogy az Alkotmánybíróság a bíróság által megállapított tényállást felülvizsgálta volna vagy a bizonyítékok újraértékelését végezte volna el." (3046/2019. (III. 14.) AB határozat)*

(89) A jelen alkotmányjogi panasz az eljáró bíróságok mérlegelési tevékenységétől függetlenül egyrészt azt az alkotmányossági kérdést veti fel, hogy az ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tisztességes eljárás keretein belül objektíve van-e lehetőség a bűnösség megállapítására.

Azaz van-e olyan bizonyítékínség – egyes tények abszolút bizonyítottságának hiánya –, amely a tisztességes eljáráshoz való alapjogon keresztül objektíve azt eredményezi, hogy a kétséget kizáróan nem bizonyított tény terhelt terhére történő értékelése tilalmának alkalmazásával meggátolja bűnösítő ítélet meghozatalát.

Meggyőződésem szerint ilyen, hogy egy tanú vallomása alapján nem lehet senki bűnösségét megállapítani. Az ügyben eljáró bíróságok felállítottak egy verziót, azonban a feltételezések jellege és száma szétfeszíti az eljárás alkotmányos kereteit.

(90) Az Alkotmánybíróság határozataiban több ízben foglalkozik azzal, hogy az Alkotmánybíróság mennyiben és milyen módon vizsgálhatja felül a perbíróság által megállapított tényeket és az abból levont következtéseket, mitől lesz az Alkotmánybíróság vizsgálata alapjogi megközelítésű vizsgálat.

A fenti, sérelmezett bizonyítékértékelés problémájának relációjában álláspontom szerint a perbíróság feladata annak eldöntése, hogy egy tanúvallomást elfogad vagy sem, az azonban már a tisztességes eljárást érintő alapjogi kérdés, hogy egy tanú vallomása nem alkalmas arra, hogy az egész ítéletet a bíróság arra alapítsa.

A jelen alkotmányjogi panasszal támadott ítéletek – [redacted] elfogultságától függetlenül – kizárólag [redacted] vallomására alapítják [redacted] I. r. és [redacted] II. r. terhelt bűnösségét. ([redacted] elfogultságának figyelmen kívül hagyását az indokolási kötelezettség megsértéséhez sorolom, nem szorosan a bizonyítékínségen és így az in dubio pro reo elvén keresztül megsértett tisztességes eljáráshoz való joghoz.)

[redacted]

[redacted]

A Budapest Környéki Törvényszék által hozott elsőfokú ítélet maga is megállapítja, hogy egy közvetlen bizonyíték áll rendelkezésre az ügyben – [redacted] vallomása. A bizonyítékínségek akként hidalják át a bíróságok indokolásukban, hogy megállapítják, hogy a közvetett bizonyítékok alátámasztják az egyetlen terhelő vallomást. Ez azonban nem igaz.

Kétségtelen, hogy a tényállás megállapításának jogszerű és a tisztességes eljáráshoz való jogot is kielégítő módja, ha a közvetett bizonyítékok kiegészítik és alátámasztják egymást, és ezáltal zárt logikai láncot alkotnak, azaz kizárják a „másképpen történhetőség" lehetőségét. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben azonban ezen tények valójában nem közvetett bizonyítékok, hanem a terhelő tanúvallomás alapján, a terhelti elkövetés vélelme mellett állíthatóak be terhelő tényeknek.

(91) Álláspontom szerint a tényállás megállapításának alkotmányos, a tisztességes eljáráshoz való jogot kielégítő módja és az alkotmányjogi panaszt megalapozó ügyben eljáró bíróságok bizonyítékértékelésének módja közötti különbségtétel – a közvetett bizonyítékok kérdéskörében – az alábbiak szerint fogható meg:

A közvetett bizonyíték olyan bizonyíték, amely nem a bizonyítandó tényre vonatkozik, hanem egy olyan másik tényre, amelyekből következtetni lehet a bizonyítandó tényre.

Ha egy bizonyíték, és az abból származó tény önmagában terhelő – a tényből következtetni lehet a bizonyítandó tényre –, ugyanakkor önmagában kevés a bűnösség megállapításához, a több ilyen terhelő közvetett bizonyíték láncolata alkalmas lehet terhelő tényállás megállapítására.

Ha egy bizonyíték, és az abból származó tény önmagában semmilyen terhelő információt nem hordoz, csupán egy másik bizonyíték tükrében illeszthető egy terhelő tényállásba, az a bizonyíték nem közvetett bizonyíték, így azok összeillesztése sem alkothat zárt logikai láncolatot.

(92) Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az utóbbi történt: az, hogy a feltételezett elkövetés napján, a feltételezett elkövetési időpont után (amely időpont szintén nem bizonyított orvosszakértői megállapítás hiányában), a feltételezetten már halott sértett telefonjáról (kizárólag) a terheltek telefonjára indítottak hívást, és mindkettő telefon ki volt kapcsolva, önmagukban terhelő bizonyítékként nem értékelhetőek. Ezen tények kizárólag azzal a prekoncepcióval értékelhetőek terhelőnek, hogy a terheltek ölték meg a sértettet, amelynek alapja az egyetlen bizonyíték, [redacted] vallomása. Tehát a bizonyítékok és az abból származó tények nem egymást erősítik, hanem az egyik bizonyíték prekoncepcionál egy másik tényt.

(93) A két bizonyítékértékelési mód közötti különbségtétel példával szemléltetve: amennyiben a terhelt DNS-ét megtalálják a sértett maradványain vagy ruházatán, az nem bizonyítja a terhelti elkövetést, de arra közvetett bizonyíték. Amennyiben a terhelt a cellainformációi alapján az elkövetés megállapított idején az elkövetés megállapított helyén tartózkodott, az szintén közvetett bizonyíték. A két közvetett bizonyíték alkalmas lehet arra (nyilván egyéb

[redacted]

többlettények mellett), hogy a bíróság következtetést vonjon le a terhelti elkövetésre, ugyanis a közvetetett bizonyítékok egymás kiegészítik, erősítik.

Jelen esetben a kikapcsolt telefonra érkező hívások nem [redacted] vallomását támasztják alá, hanem annak tükrében nyernek egyáltalán bármiféle értelmet.

Megjegyzem, a bíróságok abban sem foglalnak állást határozottan, hogy egyáltalán az általuk közvetett bizonyítéknak minősített tények alátámasztják-e [redacted] vallomását.

(94) Ugyanis az ítéletekben van olyan megállapítás, hogy ugyan [redacted] vallomása az egyetlen közvetlen bizonyíték, de a közvetett bizonyítékok zárt logikai láncot alkotnak. (elsőfokú ítélet 46. o. utolsó bekezdés)

Ezzel szemben pedig van olyan állítás, hogy [redacted] vallomása (és a terhelti védekezés cáfolata) csak a bizonyíték, – és nincs szó a vallomást alátámasztó közvetett bizonyítékokról – a bíróság pedig mint mindenben szavahihető tanú vallomását ezt elfogadta és a tényállás részévé tette. (elsőfokú ítélet 61. o. 2. bekezdés; másodfokú ítélet 235. bekezdés)

(95) Álláspontom szerint a bizonyítékértékelés és a tényállás-megállapítás sérelmezett módja a bizonyítékok szabad mérlegelését lehetővé tévő Alaptörvény megszabta – és az eljárási törvény által tételesen rögzített – értelmezési tartományon kívül esik, s ezért ez megalapozza az eljáró bíróságok által megállapított tényállás alkotmányos felülvizsgálatát.

--o--

(96) Szorosan kapcsolódik az *in dubio pro reo* elvéhez az eljáró bíróságok indokolási tevékenysége, hiszen a megalapozatlan tények indokolásának okszerűsége és logikai teljeskörűsége fogalmilag kizárt.

Az indokolt bírói döntéshez való jog a tisztességes eljáráshoz való jog része, az indokolási kötelezettség egyben a szabad bírói mérlegelés korlátja.

Az Alkotmánybíróság a 20/2017. (VII. 18.) Ab határozatában összefoglalóan kimondta, hogy „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti.

„A bizonyítékok szabad mérlegelésének elvét határok közé szorítja, többek között az *in dubio pro reo* elve, amely szerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére. Tehát a mérlegelés szabadsága sem abszolút, mert a bizonyítékok mérlegelésének logikai folyamatáról a bíróságnak a határozat indokolásában számot kell adnia. „(ERDEI Árpád: Tilalmak a bizonyításban. In: Tények és kilátások Tanulmányok Király Tibor tiszteletére. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest 1995.)

[redacted] [redacted] [redacted] [redacted]

[redacted]

[redacted]

(97) Az eljáró bíróságok bizonyos tények tekintetében az indokolási kötelezettségüknek eleget tettek (pl. a sértett kiléte), az itt keletkezett bizonyosságokat pedig felhasználva, s ezzel az indokolási kötelezettség látszatát keltve axiómaként és indokolás nélkül állapított meg olyan tényeket, amelyek bizonyossága teljeskörűen hiányzik, így valójában az indokolási kötelezettség teljesítése is csupán formális maradt.

Az eljáró bíróságok a határozataikban úgy kerülték meg az okszerű indokolási kötelezettségüket, hogy bizonyítatlan és egymásból nem következő tények összekapcsolásával keltették egy megállapított tény bizonyítottságának látszatát.

(98) Ilyen a sértett halálának időpontja és a terhelti elkövetés összekapcsolása. Annak indokolása, hogy a sértett 2010. április 17-én halt meg – bár megalapozottságához kétség fér – de indokolt. [redacted] tanúvallomásból, abból, hogy a sértett ezen nap után nem fizette kölcsöneit, nem használta bankkártyáját – tehát nem mutatott életjelet – levonható az a következtetés, hogy nem élt. (Ugyan voltak az ügyben ezt cáfoló vallomások, pl. [redacted] vallomása.)

(99) Ugyanakkor az a megállapítás, hogy a sértett mindenképpen 8.44 óra előtt halt meg (amely egyébként alapja egy sor további következtetésnek, pl. annak, hogy megtehető volt-e [redacted] terhelt lakásától az útvonal a rendelkezésre álló időintervallumban), abból tett következtetés, hogy sértett telefonjáról a terheltek felé indítottak hívásokat. Ez azonban csak akkor bizonyítja a halál időpontját, amennyiben feltételezzük, hogy a terheltek saját magukat hívták a sértett telefonjáról. Ez ugyanakkor csak abban az esetben fogadható el, ha bizonyított, hogy a sértett 8.44 óra előtt már meghalt (vagy haldoklott), ugyanakkor ez orvosszakértői megállapítás hiányában ítéleti bizonyossággal nem lett volna megállapítható.

(100) Nem hagyható figyelmen kívül az, hogy a bíróságok akként indokolják a sértett halálának időpontját, hogy 08.44.41 óra után a sértett telefonja már [redacted] bázisállomásra jelentkezett fel, ugyanakkor mivel a sértett maradványait a [redacted] találták meg, ezért ekkor már nem lehetett a sértettnél a telefonja.

Ennél a pontnál más aspektusból merül fel, hogy az ügyben eljáró bíróságok indokolása megfelel-e az indokolt bírói döntés alkotmányos kritériumának: egy félrevezető indokolás alapján kizárható-e „a másképpen történhetőség" lehetősége? Ugyanis a védelem az alapügyben felvetette, hogy a sértett csontmaradványait, – amelyeket több részletben találtak meg – több részletben vitték a maradványok feltalálásának helyszínére. A bíróság ennek a lehetőségét azon az alapon zárta ki, hogy a holttest éjszaka a terepviszonyok miatt, nappal a turisták miatt nem volt „hordozható." Az indokolás félrevezetősége abban rejlik, hogy nem holttestet találtak, hanem ruhafoszlányokat és csontokat, amelyek értelemszerűen bármilyen módon szállíthatóak. (Megjegyzem, a szemlebizottság tagja zsákban hozta le a hegyről a maradványokat és a ruhafoszlányokat, így a bíróság indokolása minden alapot nélkülöz.)

(101) Annak valótlan alapokon nyugvó indokolása, hogy a sértett maradványai nem voltak szállíthatóak, valótlan oksági láncolatot indít el: mivel nincs holttest, valójában a sértett maradványai szállíthatóak voltak, mivel szállítható volt, nem bizonyított hogy a csontot

[redacted]

feltalálási helyén ölték meg a sértettet, mivel ez nem bizonyított, az sem, hogy a sértetti telefon mozgásából levonható az a következtés, hogy már nem élt 8.44 óra után.

(102) A sértett halálának időpontja és helyszíne ugyanakkor továbbra sem ad választ a tettesekre. Amennyiben el is fogadjuk, hogy a sértett 8.44-kor már nem élt, és az elkövetők használták a telefonját, nem adható indokolt válasz arra, hogy az elkövetők a megállapított terheltek voltak csak azon az alapon, hogy a terheltek felé indítottak hívást, akiknek ki volt kapcsolva a telefonjuk.

(103) Ismételten a jogerősen megállapított tényállás alapproblémájához lehet ezzel visszatérni, miszerint csak és kizárólag egyetlen tanúvallomás, [redacted] vallomása köti [redacted] az elkövetéshez, és arra nem található indokolás az ítéletben, hogy a vallomáson felül a terhelti elkövetésnek milyen indokát lehet adni.

(104) (Ugyanúgy [redacted] vallomása az egyetlen bizonyíték arra is, hogy a cselekményt egyáltalán ketten követték volna el. Egyéb objektív – és más szubjektív sem – bizonyíték nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a cselekményt egy ember követte el. A támadott ítéletek indokolásából is hiányzik annak logikai nyomonkövethetősége, hogy miért van kizárva az egyszemélyi elkövetés. Kétségtelen, hogy ezt nem is lehet okszerűen megindokolni, mert ezt (is) csak [redacted] vallomására lehet alapozni.)

(105) Ahogyan többször is rögzítettem, a vallomás elfogadása a perbíróság kompetenciájába tartozik. Azonban a jogerős ítéleti tényállásban is rögzítettek a tanú elfogultságát megalapozó tények, ezen tények pedig nem kerülhetőek meg a szabad bírói mérlegelés alapján, kiváltképp az indokolás részét kell képezni az elfogultságból adódó kételynek, ha kizárólag ez a vallomás az egyetlen követlen bizonyíték a terhelti elkövetésre.

(106) Ismételten rögzítem, hogy a jogerős tényállásban sem vitatott tény, hogy [redacted] letartóztatása alatt [redacted] elszerette [redacted] élettársát (a tényállás egyébként barátnőnek minősíti [redacted]t), majd éppen akkor mondja el azt a nyomozó hatóságnak, hogy a terheltek bevallották neki az emberölést, amikor [redacted] szabadul, és ismételten szerelmi kapcsolatot próbál létesíteni [redacted]val, úgy, hogy a sértett megölésére vonatkozó információt a terheltek a tanú vallomása szerint még [redacted] mondták el neki. [redacted] letartóztatása alatt a tanú és a terhelt baráti levelezést folytattak, [redacted] támogatásáról biztosította [redacted] Ezek a jogerős tényállásban rögzített tények.

(107) A fentiek alapján nem azon az alapon állítom az indokolt bírói döntéshez való jog megsértését, hogy a fentiek ellenére a bíróságok hitelt érdemlő tanúvallomásnak fogadták el [redacted] vallomását, hanem azon az alapon, hogy a bíróságok indokolásában nem jelenik meg az elfogultságot megalapozó tényekből levonható konklúzió, a vallomás elfogadása önkényes, az kizárólag azt szolgálja, hogy képes legyen a bíróság tényállást alkotni.

[redacted]

Egy, a jogállamiság kritériumának megfelelő ítéletben csak az a konklúzió lett volna levonható, hogy a bizonyítottan elfogult tanú vallomása önmagában nem alkalmas a terheltek büntetőjogi felelősségének megállapítására, más bizonyíték pedig nem támasztja alá, hogy a bűncselekményt a terheltek követték volna el.

(108) Az indokolási kötelezettség megsértése egy más aspektusból az is, hogy a megállapított tényállás ugyan rögzíti azokat a tényeket, amelyek felvetik a „másképpen történhetőség" lehetőségét, azonban azokból nem vonnak le indokolt konklúziót a bíróságok, azt sem, hogy miért nem tartja a bíróság elfogadhatónak a megállapított tények alapján más tényállás megállapítását.

a) Ilyen, hogy [redacted] – akinél a sértett járt [redacted] napján (egy nappal az elkövetési idő előtt) – bizonyítottan [redacted] szerepjátékozott, amelyet bizonyítottan és rögzítetten elhallgatott az első alapeljárásban.

b) Ilyen az is, hogy a sértett életvitelét bűncselekmény elkövetéséből fedezte, és aznap is bizonyíthatóan és rögzítetten lopás elkövetésére készült vidéken (négy napos autópálya-matrica vétel, a sértett autójába bekészített, fürdőzéshez használt tárgyak).

c) Ilyen az is továbbá, hogy a sértett élettársánál bizonyítottan és rögzítetten pénzmosásból eredő pénz került megőrzésre, amelyet [redacted] adott [redacted] barátjának, [redacted] majd [redacted] a sértett élettársának, aki bizonyítottan nem akarta visszaadni ezt a pénzt. A tényállás ugyan ezt [redacted] datálja a tanúk elmondására alapozva, de fentiekből kitűnik, hogy a sértett és élettársa milyen körökben mozgott.

Az ezekből az információkból származó tényeket az eljáró bíróságok nem tették mérlegre, nem mérlegelték, hogy lehet-e köze a sértett halálához, nem indokolták így annak elutasítását sem, hogy miért zárják ki ezen tények alapján eltérő tényállás megállapításának lehetőségét, mindamellett, hogy közvetlen bizonyíték (egy vallomáson kívül), nincs arra, hogy a terheltek kicsalták volna a [redacted] a sértettet, hogy együtt elmentek volna a [redacted], és ott végeztek volna a sértettel.

(109) Megjegyzésként – bár egyáltalán nem elhanyagolható tényként – kiemelést érdemel az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy pertörténete.

Elsősorban ki kívánom emelni, 2013. augusztus 14-én a nyomozó hatóság az eljárást megszüntette, arra tekintettel, hogy nem állapítható meg a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, hogy a gyanúsítottak mindegyike, vagy egyikük követte el a bűncselekményt. Hangsúlyozom, hogy a megszüntetés után egyetlen bizonyítékkal bővült a bizonyítékok köre: [redacted] vallomásával. Ahogyan fentebb kifejtésre is került, a társas elkövetést is csak ezen vallomás támasztja alá., amelyet a megszüntető határozat és az ügy folytatásának ténye is példáz.

A Budapest Környéki Törvényszék 7.B.82/2014/178.sz. ítéletében a terheltek bűnösségét megállapította.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

A Fővárosi Ítélőtábla 4.Bf.50/2017/45. végzésében az elsőfokú bíróság hatályon kívül helyezte.

A Budapest Környéki Törvényszék 20.B.82./2017/74. sz. ítéletében a terheltek bűnösségét megállapította.

A Fővárosi Ítélőtábla 5.Bf.62/2019/19. sz. végzésében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte.

Végül – harmadjára – a jelen alkotmányjogi panasszal érintett bírósági határozatok állapították meg a terheltek bűnösségét jogerősen.

Ahogyan azt az Alkotmánybíróság is rögzíti, az eljárás az eljárási szabályok betartása mellett is lehet összességében tisztességtelen, és az eljárási szabályok megsértése esetén is lehet tisztességes.

Kétségtelen, hogy a felmentés helyett a hatályon kívül helyezésre volt törvényes alapja a Fővárosi Ítélőtáblának mindkét hatályon kívül helyező végzés esetében.

Azonban kiemelést érdemel, hogy a megismételt eljárásokban nem merült fel egyetlen olyan bizonyíték sem, amely ne állt volna rendelkezésre már az alapügyben is. Nem is merülhetett, hiszen a terheltek bűnösségének alapja [redacted] vallomása, a többi bizonyíték önmagában semmitmondó. A tanú vallomása pedig rendelkezésre állt az első eljárásban is.

A hatályon kívül helyező végzések elsőfokú bíróság felé tett iránymutatásaiból is kitűnik, hogy a másodfokú bíróságok olyan eljárási cselekmények elvégzését írták elő az elsőfokú bíróságoknak, amelyek adott esetben kizárhatták a terhelti elkövetést – pl. útvonal ellenőrzése –, azonban plusz terhelő bizonyítékként objektíve nem szolgálhattak. A terhelő bizonyítékok köre mindhárom eljárásban ugyanaz maradt.

Tisztességes-e az az eljárás, amely ugyanazon releváns bizonyítékok alapján addig váltogatja a bírói tanácsokat, míg valamely bírói tanács meg nem állapítja jogerősen a terheltek felelősségét? Mivel az alkotmányjogi panasz az utolsó megismételt eljárás két határozatát támadja, a kérdés elméleti marad.

Ugyan az eljárásban megdőlni látszott, hogy az elkövetés időpontjában a terheltek hol voltak és mit csináltak (bár a terhelti védekezés elutasításának megalapozottságához is fér kétség, az álláspontom szerint is a perbíróság mérlegelésébe tartozik), a terheltek mindvégig következetesen állították, hogy semmi közük a sértett halálához, a sértett a barátjuk volt, semmi okuk nem lett volna őt megölni.

Mindezek ellenére a terheltek 15 év fegyházbüntetésre lettek ítélve, úgy, hogy álláspontom szerint a magyar kriminalisztika történetében – a rendszerváltás óta feltétlen – ilyen bizonyítékanyag alapján bűnösítő ítéletet bizonyosan nem hozott magyar bíróság. Az ítélet egy szerelemféltéssel motivált tanú vallomására lett alapítva, gyilkos fegyver, valós indíték és bármiféle olyan objektív bizonyíték hiányában, amely az elkövetési időben az elkövetési helyhez kötné a terhelteket.

[redacted]

--o--

A fentiekre tekintettel kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Budapest Környéki Törvényszék mint elsőfokú bíróság 16.B.44/2019/90. sz. hozott ítéletének és a Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.380/2021/28. sz. hozott végzésének alaptörvény-ellenességét, mivel azok megsértették az indítványozók Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való alkotmányos alapjogát, ennélfogva kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján a bírósági határozatokat megsemmisíteni szíveskedjék.

Egyéb nyilatkozatok, kérelmek

1) A Be. 665. § (3) bekezdése alapján indítványozom, hogy a t. Alkotmánybíróság [redacted] I. r. elítélt és [redacted] II. r. elítélt büntetésének végrehajtását az alkotmányjogi panasz elbírálásáig félbeszakítani szíveskedjék.

A 10 évig tartó büntetőeljárásában mindkét terhelt mindvégig részt vett, a hatóságokkal együttműködött, az eljárás alól nem vonta ki magát.

2) Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel az indítványozók kijelentik, hogy hozzájárulnak ahhoz, hogy az előterjesztett alkotmányjogi panasszal összefüggésben a nevük és az alkotmányjogi panasz lényege nyilvánosságra kerüljön.

Budapest, 2022.09.08.

Tisztelettel:

Magyar Gergely és Tóth András
indítványozók

képv.:

Dr. Tóth Attila Tas
ügyvéd

[redacted]